

Zvláštní zpráva

Udržitelné využívání přípravků na ochranu rostlin: pokrok v měření a snižování rizik je omezený

EVROPSKÝ
ÚČETNÍ DVŮR

Obsah

	Body
Shrnutí	I–X
Úvod	01–08
Politika EU týkající se používání přípravků na ochranu rostlin	01–08
Rozsah a koncepce auditu	09–11
Připomínky	12–63
Udržitelné používání přípravků na ochranu rostlin bylo ovlivněno pomalým zaváděním opatření	12–20
První kroky v provádění požadavků směrnice v praxi měly zpoždění	12–16
Od roku 2016 Komise zintenzivnila svá opatření	17–20
Opatření EU jen málo motivují zemědělce k uplatňování zásad integrované ochrany rostlin	21–43
Komise a členské státy prosazují integrovanou ochranu rostlin, ale její vymáhání je nedostatečné	21–27
Společná zemědělská politika pomáhá při prosazování integrované ochrany rostlin jen málo	28–35
Nechemické metody se vyvíjejí, ale přípravků na ochranu rostlin s nízkým rizikem je málo	36–43
Komise začala vypočítávat rizika spojená s používáním přípravků na ochranu rostlin v celé EU až v roce 2019	44–63
Členské státy sledují přítomnost účinných látek ve vodě, ale chybí údaje o používání přípravků na ochranu rostlin za celou EU	44–52
Malá užitečnost celounijních ukazatelů rizik přípravků na ochranu rostlin	53–63
Závěry a doporučení	64–74

Přílohy

Příloha I – Základní pravidla EU týkající se přípravků na ochranu rostlin

Příloha II – Klíčové kroky při posuzování bezpečnosti přípravků na ochranu rostlin v EU

Příloha III – Obecné zásady integrované ochrany rostlin definované v příloze III směrnice

Pojmy a zkratky

Odpovědi Komise

Auditní tým

Harmonogram

Shrnutí

I Přípravky na ochranu rostlin (POR) jsou pesticidy, které zemědělci používají k ochraně plodin před škodlivými organismy, škůdci a chorobami. Ročně se v EU prodá více než 350 000 tun účinných látek, které jsou obsaženy v přípravcích na ochranu rostlin. Přípravky na ochranu rostlin mohou ovlivnit kvalitu půdy, biodiverzitu a ekosystémy, a zbytky pesticidů se mohou dostávat do potravin.

II Od roku 1991 vybuodovala EU rámec právních předpisů s cílem upravit schvalování přípravků na ochranu rostlin, podpořit jejich udržitelné používání a snížit riziko, jež představují pro lidské zdraví a životní prostředí. Komise schvaluje účinné látky, jež mohou přípravky na ochranu rostlin povolené v členských státech obsahovat, a kontroluje, zda členské státy plní příslušné právní předpisy EU. Podporuje také integrovanou ochranu rostlin s cílem prosadit, aby se přednostně využívaly preventivní, přírodní či jiné nechemické metody ochrany namísto tradičních přípravků.

III Komise v současné době vyhodnocuje právní předpisy v této oblasti, a to v kontextu rostoucích obav veřejnosti i parlamentních jednání ohledně rizik spojených s používáním pesticidů. Účelem naší práce bylo tento proces doplnit.

IV Naším hlavním záměrem bylo posoudit, zda opatření EU snížila rizika spojená s používáním přípravků na ochranu rostlin. Komise a členské státy přijaly opatření k prosazování udržitelného využívání přípravků na ochranu rostlin. Zjistili jsme však, že v měření a snižování rizik spojených s využíváním těchto přípravků došlo jen k malému pokroku. Z naší práce vyplynulo, že opatření EU zaměřená na udržitelné využívání těchto přípravků se rozbíhala pomalu, a ve stávajícím rámci EU jsme zaznamenali nedostatky, které popisujeme v této zprávě.

V Zjišťovali jsme, zda právní předpisy EU účinně motivují ke snížení závislosti na přípravcích na ochranu rostlin. Pravidla EU od zemědělců vyžadují integrovanou ochranu rostlin, což znamená, že po přípravku na ochranu rostlin by měli sáhnout pouze v případě, že prevence a ostatní metody selhávají nebo jsou neúčinné. Přestože je integrovaná ochrana rostlin pro zemědělce povinná, o jejím uplatňování nemusejí vést žádné záznamy a její vymáhání je nedostatečné.

VI Společná zemědělská politika může k podpoře udržitelného využívání přípravků na ochranu rostlin přispět například prostřednictvím povinných zemědělských poradenských systémů a finanční podporou opatření, jako je ekologické zemědělství a environmentální programy. Navázání plateb v rámci společné zemědělské politiky na

právní požadavky může pomoci tato pravidla prosadit, ale uplatňování integrované ochrany rostlin není v současné době podmínkou pro získání platby v rámci SZP.

VII Budou-li mít zemědělci přístup k alternativním metodám a méně rizikovým výrobkům, může to přispět k integrované ochraně rostlin. EU v roce 2009 vytvořila kategorii „přípravky na ochranu rostlin představující nízké riziko“, avšak doposud jich je k dispozici jen málo.

VIII Zkoumali jsme, zda Komise a členské státy měří rizika a environmentální dopady přípravků na ochranu rostlin. Zjistili jsme, že shromážděné a zpřístupněné údaje nebyly pro účinné monitorování dostačující. Dostupné statistiky EU o prodeji těchto přípravků se agregují na příliš vysoké úrovni na to, aby byly směrodatné, a údaje o jejich používání v zemědělství nebyly srovnatelné.

IX V listopadu 2019 Komise zveřejnila svůj odhad dvou nových harmonizovaných ukazatelů rizik. Ani jeden z ukazatelů neukazuje, nakolik byla směrnice úspěšná z hlediska udržitelného využívání přípravků na ochranu rostlin, které je cílem EU.

X Na základě svých zjištění Komisi doporučujeme, aby:

- 1) zkontrolovala, že členské státy transformovaly obecné zásady integrované ochrany rostlin do podoby praktických kritérií, jejichž plnění ověřují na úrovni zemědělských podniků, což by umožnilo navázat je na platby v rámci společné zemědělské politiky v období po roce 2020;
- 2) v rámci revize právních předpisů zlepšila statistiky o přípravcích na ochranu rostlin tak, aby byly přístupnější, směrodatnější a srovnatelnější;
- 3) posoudila pokrok při plnění cílů v této oblasti, zlepšila harmonizované ukazatele rizik (nebo vytvořila nové) a zohlednila přitom způsoby používání přípravků na ochranu rostlin.

Úvod

Politika EU týkající se používání přípravků na ochranu rostlin

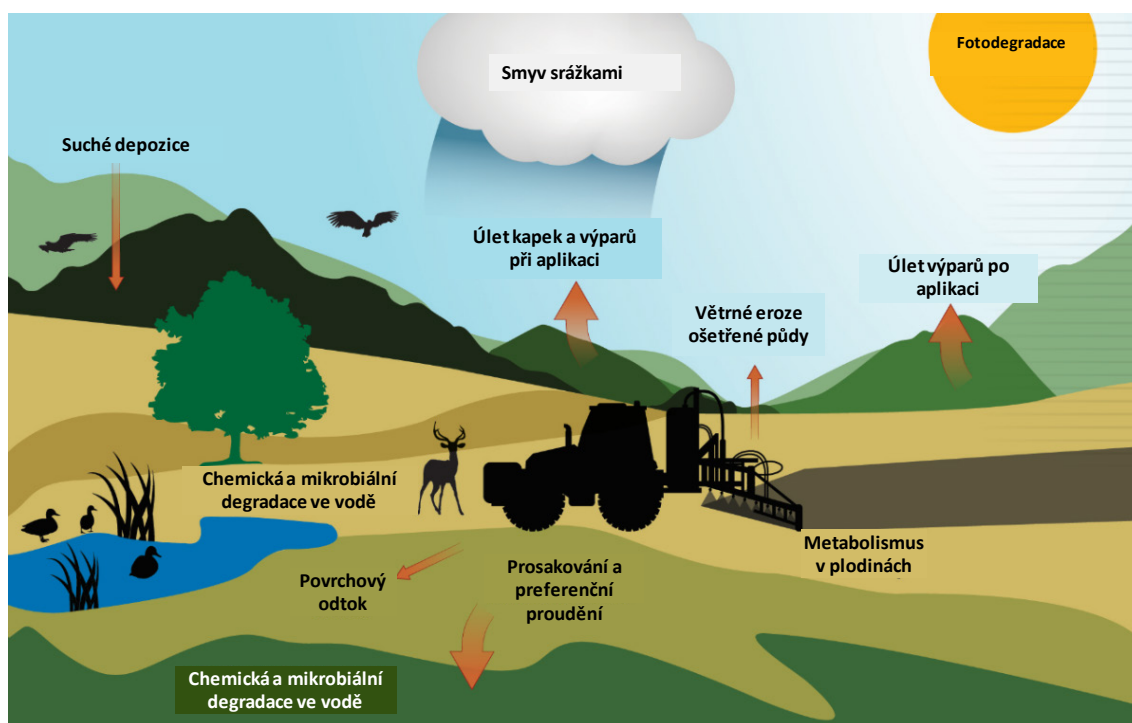
01 Přípravky na ochranu rostlin (POR) jsou pesticidy používané k boji proti škodlivým organismům, škůdcům a chorobám, k ovlivnění životních procesů rostlin, k uchování rostlinných produktů nebo k ničení či bránění růstu nežádoucích rostlin nebo částí rostlin. Mezi přípravky na ochranu rostlin patří insekticidy, fungicidy a herbicidy.

02 Používání přípravků na ochranu rostlin však může zároveň značně zatěžovat životní prostředí, ohrožovat kvalitu povrchových a podzemních vod a půdy, biodiverzitu a prostřednictvím reziduí v potravinách také lidské zdraví. Postřikováním na polích se mohou dostat do okolní půdy a vody (viz [obrázek 1](#)) Tyto přípravky mají vliv na rostliny i zvířata a mohou se podílet na ztrátě biodiverzity¹ včetně snížení populací hmyzu. Mezivládní vědecko-politická platforma pro biologickou rozmanitost a ekosystémové služby například označila přípravky na ochranu rostlin za jednu z hlavních příčin úbytku opylovačů².

¹ Geiger, F. a kol., *Persistent negative effects of pesticides on biodiversity and biological control potential on European farmland* (Trvalé negativní důsledky používání pesticidů pro biologickou rozmanitost a potenciál biologického boje na evropské zemědělské půdě), *Basic and Applied Ecology*, Elsevier GmbH, 2010, s. 97-105.

² IPBES, *The assessment report of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services on pollinators, pollination and food production* (Hodnotící zpráva Mezivládní vědecko-politické platformy pro biologickou rozmanitost a ekosystémové služby týkající se opylovačů, opylování a produkce potravin), Sekretariát Mezivládní vědecko-politické platformy pro biologickou rozmanitost a ekosystémové služby, Bonn, Německo, 2016.

Obrázek 1 – Jak mohou přípravky na ochranu rostlin zatěžovat životní prostředí

Zdroj: Clearwater, R. L., T. Martin a T. Hoppe (red.), *Environmental sustainability of Canadian agriculture: Agri-environmental indicator report series – Report #4* (Environmentální udržitelnost kanadského zemědělství: edice zpráv o agroenvironmentálních ukazatelích – zpráva č. 4), Agriculture and Agri-Food Canada, Ottawa, 2016, s. 155.

03 Od roku 1991 má EU společná pravidla pro povolování a používání přípravků na ochranu rostlin (do té doby měly členské státy v této oblasti vlastní legislativu).

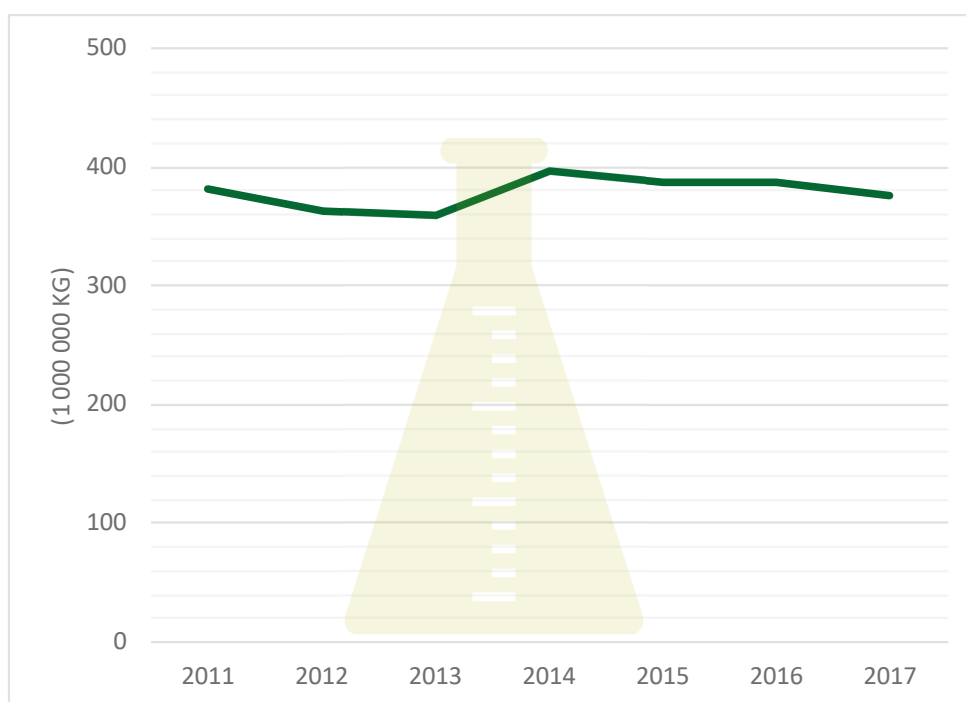
Příloha I uvádí nejdůležitější právní předpisy EU v této oblasti. Všechny přípravky na ochranu rostlin mají dvoufázový schvalovací proces: nejprve Komise schvaluje účinné látky a následně členské státy mohou povolit komerční podobu přípravku obsahujícího schválené účinné látky (viz **příloha II**). Schvalovací kritéria EU stanoví, že přípravky na ochranu rostlin nesmí mít žádné škodlivé účinky na zdraví lidí nebo zvířat a žádné nepřijatelné účinky na životní prostředí.

04 Členské státy pravidelně poskytují Komisi a Eurostatu statistické údaje o přípravcích na ochranu rostlin a Eurostat za každý rok zveřejňuje statistiky EU o účinných látkách v prodaných přípravcích³. Z **obrázku 2** je patrné, že celkový objem prodeje účinných látek v těchto přípravcích v EU zůstává v posledních letech poměrně

³ „Prodaným přípravkem“ rozumíme přípravek „uvedený na trh“ ve smyslu definice v čl. 3 odst. 9 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 ze dne 21. října 2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a o zrušení směrnic Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS.

stabilní. Tyto údaje však nemají nutně přímou souvislost s riziky a dopady spojenými s používáním daných přípravků. Ty se liší v závislosti na účinných látkách v přípravcích, ale také na jejich složení a na tom, kde a jak je uživatelé v praxi použijí.

Obrázek 2 – Prodej účinných látek používaných v přípravcích na ochranu rostlin celkem (EU-28)

Zdroj: EÚD na základě údajů dostupných na internetových stránkách Eurostatu (soubor údajů k 22.7. 2019). Z těchto údajů jsou vyloučeny důvěrné informace, na něž podle odhadů Eurostatu připadá méně než 3 % prodeje v celém souboru údajů.

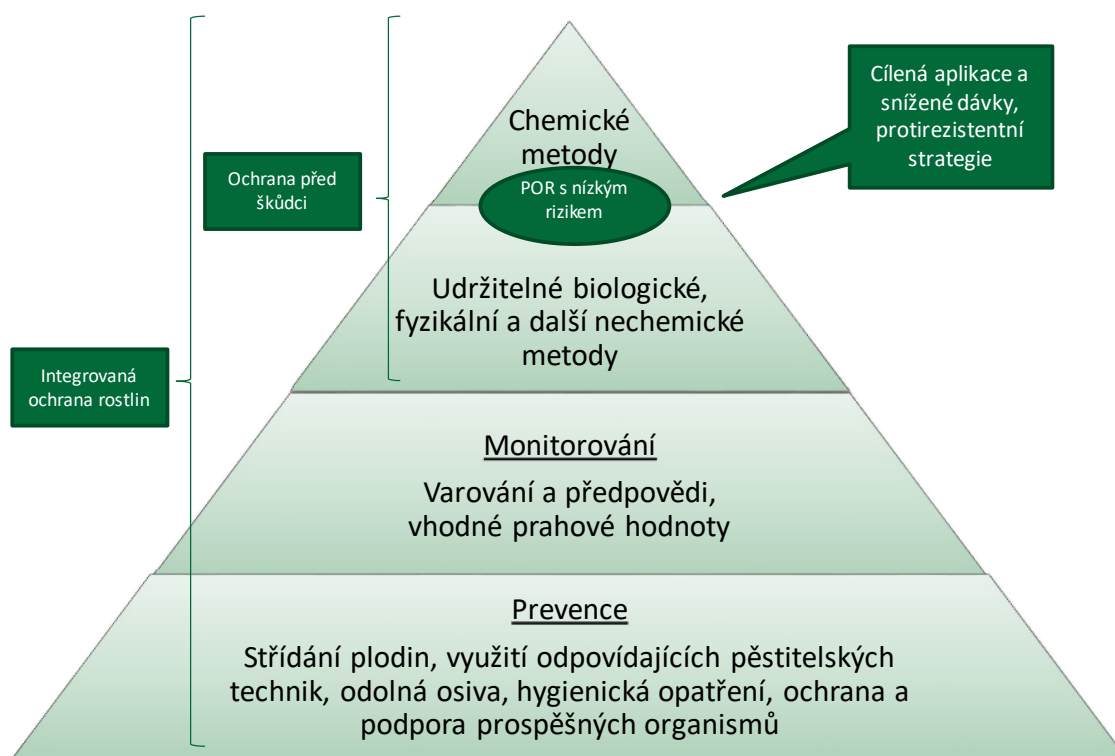
05 Směrnice o udržitelném používání pesticidů z roku 2009⁴ (dále jen „směrnice“) stanoví rámec pro dosažení udržitelného používání přípravků na ochranu rostlin snižováním rizik a vlivu těchto přípravků na lidské zdraví a životní prostředí a podporou integrované ochrany rostlin.

06 Integrovaná ochrana rostlin je přístup, který vznikl v sedmdesátých letech 20. století a který se zaměřuje zejména na prevenci napadení škůdci a uplatňování udržitelných zemědělských postupů, jako je střídání plodin či používání osiva odolného vůči škůdcům. Její součástí je také monitorování škůdců a stanovení vhodných prahových hodnot, které pomáhají rozhodnout, zda a kdy je ochrana proti škodlivým organizmům zapotřebí. V porovnání s běžným používáním přípravků na ochranu rostlin

⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/128/ES ze dne 21. října 2009, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství za účelem dosažení udržitelného používání pesticidů.

je integrovaná ochrana šetrnější k životnímu prostředí a kombinuje tzv. rozumné postupy. Integrovaná ochrana rostlin nabízí způsob, jak omezit závislost na přípravcích na ochranu rostlin: zemědělci totiž při ní používají chemické preparáty pouze v nutných případech až po té, co byly vyčerpány preventivní, fyzikální, biologické nebo jiné nechemické metody ochrany před škůdci (viz **obrázek 3**). Integrovaná ochrana rostlin je důležitou součástí politiky EU týkající se přípravků na ochranu rostlin a od roku 2014 je povinná⁵.

Obrázek 3 – Zásady integrované ochrany rostlin

Zdroj: EÚD, na základě přílohy III směrnice 2009/128/ES.

07 Bude-li přístup k alternativním metodám a méně rizikovým výrobkům snazší, může to přispět k udržitelnější ochraně před škůdci. Nařízením o přípravcích na ochranu rostlin z roku 2009⁶ (dále jen „nařízení o POR“) byla zavedena koncepce přípravků představujících nízké riziko. Podmínkou pro označení přípravku za přípravek s nízkým rizikem je, aby obsahoval pouze ty účinné látky, které byly schváleny jako látky s nízkým rizikem⁷, a nesmí obsahovat žádné „látky vzbuzující obavy“. Do září 2019

⁵ Čl. 14 odst. 4 směrnice.

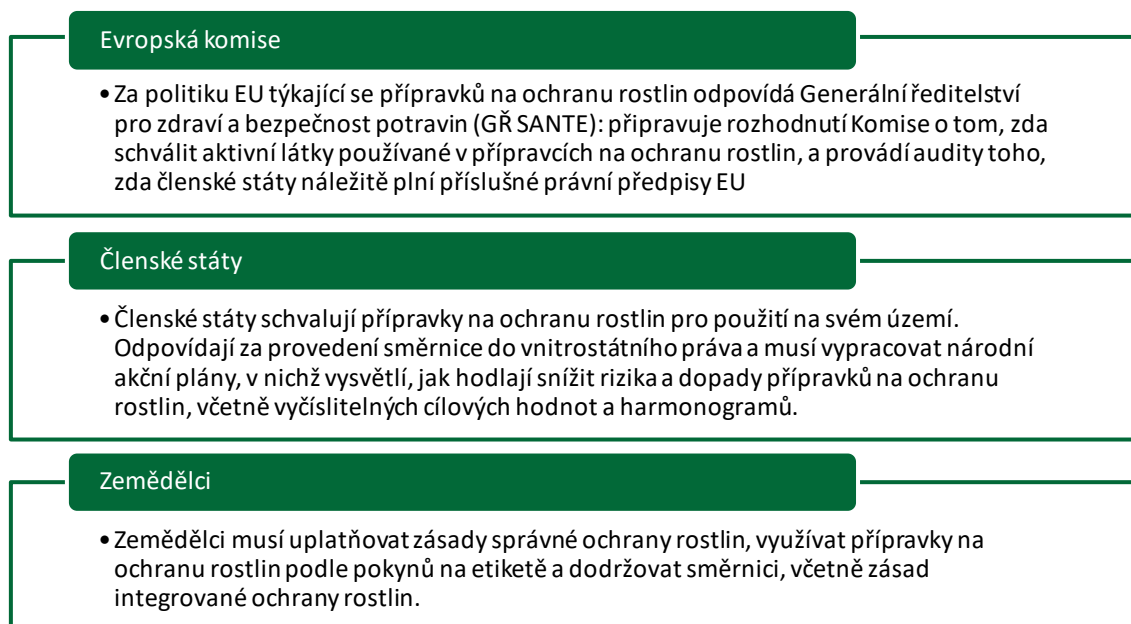
⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 ze dne 21. října 2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a o zrušení směrnic Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS.

⁷ Bod 5 přílohy II nařízení o přípravcích na ochranu rostlin vymezuje kritéria EU pro látky představující nízké riziko.

bylo 16 schválených účinných látek označeno za látky představující nízké riziko (3 % schválených účinných látek). Nařízení o POR také zavedlo pojem „základní látky“. EU schválila 20 takových látek, přičemž jde o látky používané především pro jiné účely než na ochranu rostlin (např. v potravinách).

08 V politice EU týkající se přípravků na ochranu rostlin hraje svou roli jak Komise, tak členské státy a uživatelé těchto přípravků (např. zemědělci). **Obrázek 4** znázorňuje některé jejich základní povinnosti, které jsou relevantní pro tuto zprávu.

Obrázek 4 – Základní povinnosti v souvislosti s politikou týkající se přípravků na ochranu rostlin

Zdroj: EÚD.

Rozsah a koncepce auditu

09 Rozhodli jsme se provést audit politiky EU týkající se přípravků na ochranu rostlin z důvodu rostoucího zájmu veřejnosti a zainteresovaných stran (včetně Evropského parlamentu). Komise v současné době hodnotí právní předpisy v této oblasti a očekáváme, že naše zpráva její hodnocení doplní.

10 Naším hlavním cílem bylo posoudit, zda opatření EU snížila riziko spojené s používáním přípravků na ochranu rostlin, přičemž jsme se zaměřili na období po revizi rámce EU pro tyto přípravky z roku 2009 (seznam základních předpisů EU v této oblasti viz [příloha I](#)). Při hledání odpovědi na tuto otázku jsme zjišťovali, zda:

- o rámec EU motivuje ke snížení závislosti na přípravcích na ochranu rostlin a prosazuje integrovanou ochranu rostlin a dále zda odrazuje od používání „konvenčních“ a rizikovějších přípravků,
- o Komise a členské státy měří riziko a dopady používání přípravků na ochranu rostlin na životní prostředí.

Cílem auditu nebylo přehodnotit vědecká stanoviska o těchto přípravcích.

11 Audit probíhal od února do září 2019. Během auditu jsme provedli strukturované rozhovory v Komisi (v Generálním ředitelství pro zdraví a bezpečnost potravin, Generálním ředitelství pro zemědělství a rozvoj venkova, Generálním ředitelství pro životní prostředí a Eurostatu) a v Evropském úřadu pro bezpečnost potravin, přezkoumali jsme dokumenty a uskutečnili informační návštěvy tří členských států (Francie, Litvy a Nizozemska). Tyto členské státy jsme vybrali na základě zeměpisných oblastí (jih, sever a střed)⁸, abychom zohlednili rozdíly jednak v zemědělských postupech a podmínkách a jednak v úsilí o snížení rizik spojených s přípravky na ochranu rostlin (podpora integrované ochrany rostlin, výzkum, finanční podpora) a v počtu povolených přípravků s nízkým rizikem. Navštívili jsme Švýcarsko, abychom se podrobněji seznámili s tím, jak pracuje s podmínkami spojenými s integrovanou ochranou rostlin v návaznosti na přímé platby zemědělcům. Přezkoumali jsme národní akční plány 18 členských států⁹, v nichž se pojednává o snižování rizik spojených s přípravky na ochranu rostlin, a programy rozvoje venkova na období 2014–2020, které obsahují opatření týkající se těchto přípravků a integrované ochrany rostlin. Dále jsme hovořili s 33 zemědělci vybranými namátkou v rámci kontroly pro účely vypracování našeho prohlášení o věrohodnosti.

⁸ Tyto zeměpisné oblasti jsou vymezeny v příloze I nařízení o POR.

⁹ Do června 2019 Komisi předložilo své revidované národní akční plány těchto 18 států: Rakousko, Belgie, Česká republika, Kypr, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Irsko, Litva, Lucembursko, Malta, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovinsko, Španělsko a Švédsko.

Připomínky

Udržitelné používání přípravků na ochranu rostlin bylo ovlivněno pomalým zaváděním opatření

První kroky v provádění požadavků směrnice v praxi měly zpoždění

12 Směrnice z roku 2009 stanoví rámec pro dosažení udržitelného využívání přípravků na ochranu rostlin a podporu integrované ochrany rostlin, včetně alternativních přístupů a nechemických metod. Členské státy měly dva roky na její provedení do vnitrostátního práva¹⁰.

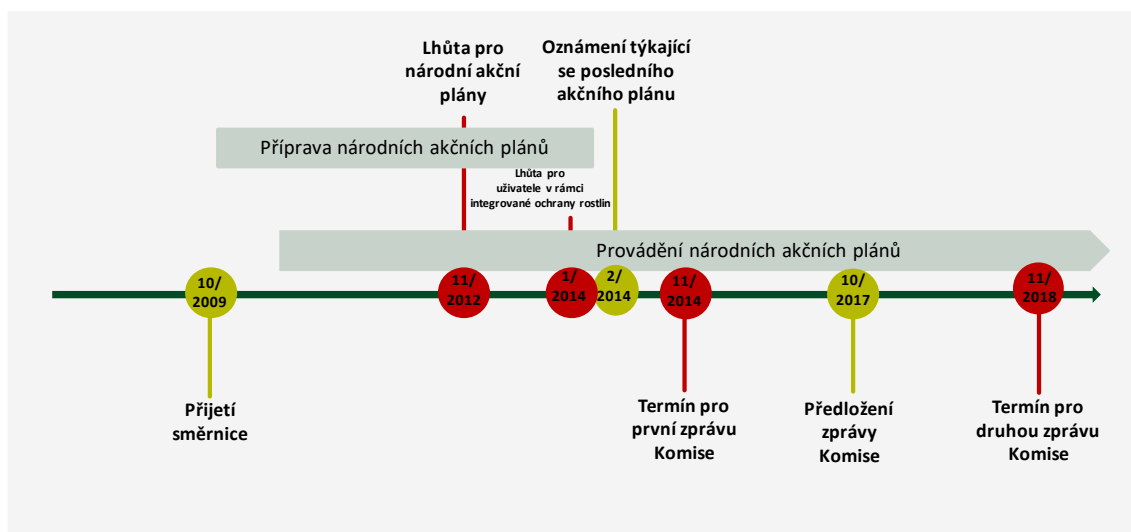
13 Komise ověřila včasnost provedení ve vnitrostátním právu a proti dvěma členskými státem, které tak do roku 2012 neučinily, zahájila řízení o nesplnění povinnosti¹¹. Nezkontrolovala však, zda členské státy provedly směrnici v úplnosti a správně. Zjistili jsme například, že Francie sice podnikla kroky směřující k provedení směrnice, včetně podpory integrované ochrany rostlin, avšak požadavky na integrovanou ochranu rostlin nebyly transponovány do francouzského práva.

14 Do 26. listopadu 2012 musely členské státy vypracovat národní akční plány, které mimo jiné stanoví kvantitativní cíle, cílové hodnoty a harmonogramy pro snížení rizik a dopadů spojených s používáním přípravků na ochranu rostlin. Klíčové události a časovou osu pro provádění směrnice znázorňuje [obrázek 5](#).

¹⁰ Článek 23 směrnice.

¹¹ Bulharsko a Lucembursko.

Obrázek 5 – Termíny a načasování klíčových událostí

Zdroj: EÚD, na základě právních předpisů a dokumentů Komise.

15 Do stanovené lhůty předložila Komisi své národní akční plány pouze třetina členských států, všechny ostatní tak učinily do února 2014. Komise zaslala všem členským státům varovné dopisy, v nichž je upozornila na nedostatky jejich národních akčních plánů a problematické body v provádění směrnice. Svou první zprávu¹², kterou měla předložit Evropskému parlamentu a Radě v listopadu 2014, však předložila až v říjnu 2017.

16 Členské státy jsou povinny své národní akční plány přezkoumat a v případě potřeby každých pět let aktualizovat. Termíny pro přezkoumání závisí na načasování původních plánů a pohybují se v rozmezí let 2016 a 2019, protože původní národní akční plány předkládaly členské státy Komisi každý v jinou dobu. Téměř tři čtvrtiny členských států měly s přezkoumáním zpoždění (v jedenácti případech delší než rok). V době našeho auditu Komise připravovala pro Evropský parlament a Radu svou druhou zprávu (jejíž původní termín byl v listopadu 2018).

Od roku 2016 Komise zintenzivnila svá opatření

17 Od roku 2016 Komise zintenzivnila opatření na podporu a prosazování provádění směrnice. Mezi její iniciativy patří posuzování národních akčních plánů a sledování toho, jakým způsobem členské státy zavádějí požadavky směrnice v praxi.

¹² Tato zpráva Komise (COM(2017) 587 final) je k dispozici ke stažení na jejích internetových stránkách: https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/sustainable_use_pesticides_en.

18 Komise shromáždila informace o provádění směrnice prostřednictvím dotazníku zaslání členským státům a návštěv v šesti z nich. Výsledná zpráva¹³ shrnuje hlavní zjištění, uvádí příklady osvědčených postupů například v oblasti ochrany vod, odborné přípravy a integrované ochrany rostlin, a uvádí hlavní překážky, s nimiž se členské státy při provádění směrnice setkaly. Několik členských států označilo za problém při zavádění integrované ochrany rostlin potíže s kontrolou jejího uplatňování a nedostatek finančně schůdných a účinných nechemických kontrolních postupů. V roce 2018 Komise přešla od zjišťovacích návštěv k auditům souladu s předpisy a začala vydávat doporučení a požadovat od členských států nápravná opatření.

19 Komise pravidelně zve orgány členských států na jednání, aby s nimi společně projednala provádění směrnice. Zprovoznila internetový portál pro udržitelné využívání přípravků na ochranu rostlin, který obsahuje základní informace, národní akční plány a odkazy na oficiální internetové stránky členských států¹⁴.

20 Důležitou roli pro to, aby byly k dispozici alternativní metody ochrany rostlin proti škůdcům a přípravky s nízkým rizikem, mají výzkumné a inovační činnosti. EU podporuje výzkum, jehož účelem je nalézt ekonomicky rentabilní alternativní metody ochrany před škůdci. Součástí výzkumného programu EU Horizont 2020 jsou výzvy k předkládání projektů týkajících se strategií, nástrojů a technologií pro udržitelnou ochranu před plevelem, alternativ k přípravkům na ochranu rostlin a projektů v oblasti integrované ochrany rostlin. Cílem evropského inovačního partnerství v oblasti zemědělské produktivity a udržitelnosti je integrovat různé zdroje financování a umožnit spolupráci zemědělců, poradců, výzkumných pracovníků, zemědělských podniků, nevládních organizací a dalších aktérů, kteří jsou partnery v oblasti inovací v zemědělství. Výsledná síť propojuje rozsáhlé výzkumné a inovační projekty financované z programu Horizont 2020 s menšími operačními skupinami na vnitrostátní a regionální úrovni a její snahou je překlenout mezeru mezi výzkumem a praxí.

¹³ GŘ(SANTE) 2017–6291: *Overview Report Sustainable Use of Pesticides* (Přehled o udržitelném používání pesticidů), http://ec.europa.eu/food/audits-analysis/overview_reports/details.cfm?rep_id=114.

¹⁴ https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/sustainable_use_pesticides_en.

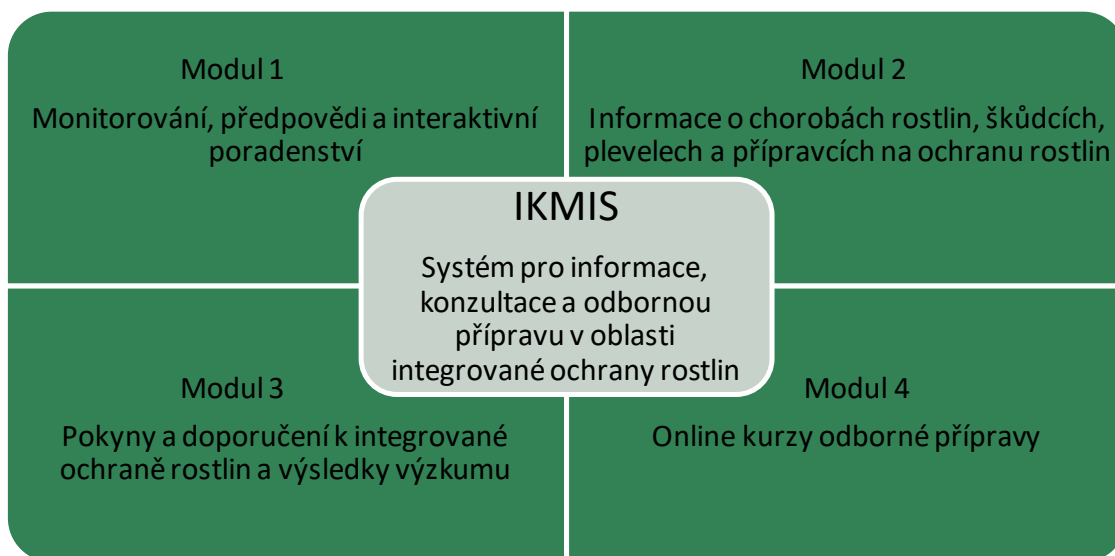
Opatření EU jen málo motivují zemědělce k uplatňování zásad integrované ochrany rostlin

Komise a členské státy prosazují integrovanou ochranu rostlin, ale její vymáhání je nedostatečné

21 Jedním z důležitých předpokladů udržitelného používání přípravků na ochranu rostlin je integrovaná ochrana rostlin. Pravidla EU definují integrovanou ochranu rostlin jako soubor osmi obecných zásad (viz [příloha III](#)), jejichž cílem je před použitím chemických přípravků na ochranu rostlin uplatnit všechny ostatní preventivní, přírodní nebo méně škodlivé metody ochrany před škůdci (viz také [obrázek 3](#)). Jedním ze způsobů, jak zvýšit informovanost, je uvádět tyto zásady na etiketách přípravků na ochranu rostlin. Během návštěv v členských státech jsme zaznamenali pouze jeden příklad, kdy byly na přípravku přímo uvedeny informace o integrované ochraně rostlin: v Litvě některé etikety uváděly, jak zabránit tomu, aby škůdci získali proti přípravku odolnost.

22 Komise a členské státy přijaly opatření na prosazování integrované ochrany rostlin a šíření informací o ní. Všechny národní akční plány, které jsme přezkoumávali, obsahovaly informace o odborné přípravě, sdílení znalostí, nástrojích pro sledování výskytu škůdců a rozhodování v oblasti ochrany rostlin. Nedílnou součástí integrované ochrany rostlin jsou například systémy monitorování škůdců a včasného varování, neboť pomáhají zemědělcům uplatňovat preventivní a cílenější opatření proti škodlivým organismům. Komise zjistila, že většina (24) členských států má v souvislosti s ochranou proti škůdcům a chorobám zavedeny systémy pro předpovědi, varování a včasnou diagnózu, které jsou financované z veřejných zdrojů. Litva například vyvinula interaktivní informační systém, který kombinací různých prvků podporuje uživatele přípravků při integrované ochraně rostlin (viz [obrázek 6](#)).

Obrázek 6 – Litevský informační systém na podporu integrované ochrany rostlin

Zdroj: EÚD, na základě IKMIS.

23 Pravidla EU vyžadují, aby uživatelé přípravků na ochranu rostlin uplatňovali obecné zásady integrované ochrany rostlin¹⁵, a členské státy musely ve svých národních akčních plánech popsat, jak zajistí, aby všichni profesionální uživatelé¹⁶ uplatňovali tyto obecné zásady nejpozději do ledna 2014¹⁷. V tom, jak členské státy hodlají uplatňování těchto zásad zabezpečit, Komise zaznamenala v původních národních akčních plánech nedostatky a ve své zprávě Evropskému parlamentu a Radě z roku 2017 (viz bod 15) uvedla, že by členské státy měly vypracovat kritéria pro posouzení toho, zda zemědělci příslušné zásady skutečně dodržují. Z našeho přezkumu vyplynulo, že většina (12 z 18) revidovaných národních akčních plánů nepopisuje, jak členské státy zaručí, aby všichni profesionální uživatelé tyto obecné zásady uplatňovali.

¹⁵ Článek 55 nařízení o POR stanoví, že použití přípravků na ochranu rostlin musí být v souladu se směrnicí, a zejména s obecnými zásadami integrované ochrany rostlin uvedenými v článku 14 a v příloze III uvedené směrnice.

¹⁶ Čl. 3 odst. 1 směrnice definuje „profesionálního uživatele“ jako jakoukoli osobu, která používá pesticidy v rámci své profesní činnosti.

¹⁷ Čl. 14 odst. 4 směrnice.

24 V roce 2009 Komise najala externího dodavatele k vypracování písemných pokynů¹⁸ pro účely stanovení zásad integrované ochrany rostlin. Cílem tohoto dokumentu bylo pomoci členským státům zohlednit integrovanou ochranu rostlin v národních akčních plánech a poskytnout pokyny k tomu, jak kontrolovat soulad s příslušnými pravidly. Národní akční plány se však zaměřovaly především na odbornou přípravu, poradenské činnosti a zvyšování povědomí a znalostí o integrované ochraně rostlin. Nestanovily žádné konkrétní požadavky, jimiž by se obecné zásady integrované ochrany rostlin převedly do opatření, jež by bylo možné v praxi kontrolovat.

25 Profesionální uživatelé přípravků na ochranu rostlin musí uchovávat záznamy o výrobcích, které používají, po dobu nejméně tří let¹⁹. Zásada integrované ochrany rostlin číslo 8 vyžaduje, aby na základě záznamů o využívání těchto přípravků a o sledování škůdců ověřovali úspěšnost svých opatření. Žádný předpis EU nevyžaduje, aby uživatelé vedli záznamy o jiných opatřeních integrované ochrany rostlin, a Komise vyzvala členské státy k tomu, aby takovou povinnost do vnitrostátního práva zavedly. Učinilo tak jen několik z nich (příklady viz [rámeček 1](#)).

Rámeček 1

Záznamy irských zemědělců o integrované ochraně rostlin

V Irsku musí všichni profesionální uživatelé vést záznamy prokazující, že uplatňují zásady integrované ochrany rostlin²⁰. Zemědělci zaznamenávají důvod použití přípravku včetně takových informací, jako je např. typ škůdce, přijatá preventivní opatření, jak zabraňují odolnosti škůdce proti přípravku, použité prahové hodnoty a poškození plodin.

26 Komise během svých auditů v členských státech v letech 2018 a 2019 označila prosazování integrované ochrany rostlin za nedostatečné. Většina zemědělců (27 z 33), s nimiž jsme hovořili, uvedla, že zásady integrované ochrany rostlin znají a že je ve svých zemědělských podnicích uplatňují. To svědčí o jejich výrazném povědomí o této problematice. Navštívené členské státy však nebyly s to sdělit podíl uživatelů, kteří dodržují zásady integrované ochrany rostlin, a ani to během inspekcí nekontrolují.

¹⁸ Návrh písemných pokynů ke stanovení zásad integrované ochrany rostlin (07.0307/2008/504015/ETU/B3).

¹⁹ Článek 67 nařízení o přípravcích na ochranu rostlin.

²⁰ Článek 14 právního aktu č. 155 z roku 2012. Nařízení Evropských společenství (udržitelné používání pesticidů), 2012.

Posuzování souladu s těmito zásadami vyžaduje odborné znalosti a není snadné, protože závisí na plodinách, typu půdy, velikosti zemědělského podniku a vnějších faktorech, jako je počasí a druh škůdce.

27 Členské státy jsou povinny stanovit pravidla pro sankce za porušení pravidel týkajících se přípravků na ochranu rostlin. Ze tří navštívených členských států vymezilo sankce v souvislosti s integrovanou ochranou rostlin pouze Nizozemsko. Při auditech Komise a návštěvách členských států nebyly zaznamenány žádné dobré příklady kontrol toho, zda zemědělci uplatňují zásady integrované ochrany rostlin. Příklady z členských států, které jsme navštívili, viz [rámeček 2](#).

Rámeček 2

Uplatňování zásad integrované ochrany rostlin kontroluje jen málo členských států

Inspekce ve Francii se zaměřují na monitorovací metody a nástroje a na to, zda zemědělci používají biologické přípravky a způsoby ochrany rostlin, jejichž cílem je omezit používání chemických přípravků. Pro případy nedodržení pravidel však nebyly stanoveny žádné sankce.

V Litvě inspektoři vyplňují dotazník, který shromažďuje informace o znalostech zemědělců a o uplatňování integrované ochrany rostlin v praxi. Je-li to možné, odpovědi ověřují porovnáním s podpurnými doklady a dalšími důkazy. Soulad se zásadami integrované ochrany rostlin však neposuzují, takže nedodržení příslušných požadavků nemohou odhalit, a tedy ani finančně postihnout.

V Nizozemsku inspektoři kontrolují, zda uživatelé přípravků zdůvodnili své postupy při ochraně rostlin v „kontrolním přehledu o ochraně rostlin“, který mohou vypracovat v libovolné podobě. Obsah těchto přehledů však nijak neporovnávají s podkladovou dokumentací. V nizozemských předpisech jsou stanoveny pokuty za nevyplnění těchto kontrolních přehledů, ale v praxi orgány v roce 2017 žádnou pokutu neudělily, ačkoliv podle jejich zjištění 20 % kontrolovaných uživatelů tento požadavek nedodrželo.

Společná zemědělská politika pomáhá při prosazování integrované ochrany rostlin jen málo

28 V Komisi je za společnou zemědělskou politiku (SZP) odpovědné Generální ředitelství pro zemědělství a rozvoj venkova. SZP zahrnuje nástroje, které podporují udržitelné využívání přípravků na ochranu rostlin. Například:

- Členské státy musí zřídit zemědělské poradenské systémy, které by poskytovaly poradenství všem zemědělcům, mimo jiné i v souvislosti s integrovanou ochranou rostlin.
- zemědělci s více než 15 hektary orné půdy, kteří jsou příjemci přímých plateb, musí na 5 % této půdy udržovat plochy využívané v ekologickém zájmu a od roku 2018 nesmí na těchto plochách používat přípravky na ochranu rostlin;
- zvláštní programy pro odvětví ovoce a zeleniny podporují uplatňování integrované ochrany rostlin.

29 Členské státy mohou kromě toho na podporu udržitelného využívání přípravků na ochranu rostlin, včetně integrované ochrany rostlin, využívat opatření SZP financovaná z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova. Tato opatření zahrnují agroenvironmentální a klimatické závazky, v souvislosti s nimiž mohou členské státy poskytovat platby na řízení vstupů (přípravky na ochranu rostlin a/nebo hnojiva) a udržitelné zemědělské postupy v rámci integrovaného zemědělství. Členské státy mohou prostřednictvím SZP podporovat také ekologické zemědělství, o němž se ve směrnici hovoří jako o jednom ze způsobů „ochrany před škodlivými organismy s nízkými vstupy pesticidů“²¹. Plocha, na níž se hospodaří podle zásad ekologického zemědělství, představuje 7 % celkové zemědělské půdy v EU²². Mezi další relevantní opatření patří podpora investic, například do zařízení tzv. přesného zemědělství. Členské státy plánují ve svých programech rozvoje venkova konkrétní opatření.

30 Většina plateb v rámci SZP podléhá pravidlům „podmíněnosti“²³. Podmíněnost je mechanismus, který podmiňuje platby v rámci SZP tím, že zemědělci splní základní normy týkající se ochrany životního prostředí, bezpečnosti potravin, zdraví zvířat a rostlin, dobrých životních podmínek zvířat a také udržování půdy v dobrém zemědělském a environmentálním stavu. Propojení plateb v rámci SZP s legislativními požadavky může pomoci tato pravidla prosazovat.

²¹ Čl. 14 odst. 1 směrnice hovoří o ekologickém zemědělství podle nařízení Rady (ES) č. 834/2007 ze dne 28. června 2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů.

²² V roce 2017, na základě statistik Eurostatu, k dispozici na adrese https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Organic_farming_statistics.

²³ Pravidla týkající se požadavků podmíněnosti na období 2014–2020 jsou stanovena v článku 93 a v příloze II nařízení (EU) Evropského parlamentu a Rady č. 1306/2013 ze dne 17. prosince 2013 o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky.

31 Členské státy musí kontrolovat dodržování pravidel podmíněnosti a provádět kontroly na místě nejméně u 1 % zemědělců, kteří dostávají platby v rámci SZP. Podmíněnost neznámá, že platby v rámci SZP jsou podmíněny splněním těchto základních norem, ale členské státy ukládají příjemcům, kteří je nedodržují, správní sankce. Správní sankce představují v praxi snížení podpory, a to nejvýše o 5 % v případě porušení požadavků z důvodu nedbalosti. Opakovaná porušení požadavků mohou vést k vyšším pokutám a v případě, že je nedodržení požadavků úmyslné, může snížení podpory dosahovat 20 % nebo více²⁴.

32 Požadavky podmíněnosti týkající se SZP na období 2014–2020 vyžadují, aby uživatelé přípravků na ochranu rostlin dodržovali podmínky uvedené na etiketách a aby brali ohled na místní podmínky²⁵, ale nepromítá se do nich směrnice ani uplatňování zásad integrované ochrany rostlin. Pro udržitelné používání přípravků na ochranu rostlin jsou však relevantní i další podmínky, jako jsou ochranné pásy a ochrana podzemních vod. Pro srovnání lze uvést, že ve Švýcarsku musí zemědělci pro získání přímé platby předložit „důkaz o realizaci ekologických opatření“²⁶, podobný obecným zásadám integrované ochrany rostlin definovaným ve směrnici. Švýcarské orgány pak při inspekcích ověřují soulad s požadavky na ochranu půdy a podporu biodiverzity, stanovení a zaznamenávání prahových hodnot pro škodlivé organismy, výběr správného přípravku na ochranu rostlin a odůvodnění použití a v případě zemědělců s více než třemi hektary orné půdy také střídání plodin.

33 Bod odůvodnění č. 33 nařízení o POR uvádí, že zásady integrované ochrany rostlin by měly být zahrnuty do podmíněnosti. Na začátku období 2014–2020 vyzval normotvůrce Komise k tomu²⁷, aby jakmile všechny členské státy provedou směrnici do svého právního řádu a stanoví povinnosti přímo použitelné pro zemědělce, navrhl změnu pravidel SZP tak, aby zahrnula příslušné části směrnice do podmíněnosti. Komise takový návrh na SZP na období 2014–2020 nepředložila.

²⁴ Články 91, 96 a 99 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013 ze dne 17. prosince 2013 o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky.

²⁵ Povinný požadavek na hospodaření 10 Přípravky na ochranu rostlin: Článek 55, první a druhá věta nařízení o přípravcích na ochranu rostlin.

²⁶ Jak je stanoveno v člancích 11 až 25 švýcarského výnosu o přímých platbách v zemědělství ze dne 23. října 2013 (*Ordonnance sur les paiements directs versés dans l'agriculture, OPD; RS 910.13 du 23 octobre 2013*).

²⁷ Společné prohlášení Evropského parlamentu a Rady o podmíněnosti, připojené k nařízení (EU) č. 1306/2013.

34 Pro SZP po roce 2020 Komise navrhuje širší vazbu mezi platbami v rámci SZP a statutárními požadavky („podmíněnost“)²⁸ týkajícími se přípravků na ochranu rostlin. Částečně by zohledňovala udržitelné využívání, ale nezačleňovala by zásady integrované ochrany rostlin. Nový povinný požadavek na hospodaření č. 13 by odkazoval na směrnici a v souvislosti s přípravky na ochranu rostlin se týkal zavedení certifikačních systémů, inspekcí zařízení, omezení při používání přípravků v chráněných oblastech, nakládání s nimi a jejich skladování. Navrhovaný „dobrý zemědělský a environmentální stav“ (č. 8) by vyžadoval střídání plodin, aby byl zachován půdní potenciál.

35 Navrhované „podmínky“, stejně jako současný mechanismus „podmíněnosti“, neznamenají, že by platby v rámci SZP byly podmíněny splněním těchto pravidel. Členské státy by však ukládaly příjemcům, kteří tyto požadavky nedodržují, správné sankce. Propojení plateb v rámci SZP s integrovanou ochranou rostlin může zajistit, aby ji zemědělci uplatňovali v praxi.

Nechemické metody se vyvíjejí, ale přípravků na ochranu rostlin s nízkým rizikem je málo

36 Čím dál více se klade důraz na nechemické metody a mnoho členských států podporuje postupy, jako je biologická kontrola (Francie) a biologické pesticidy (Nizozemsko). Směrnice uvádí, že integrovaná ochrana rostlin „podporuje přirozené mechanismy ochrany před škodlivými organismy“²⁹, a podle zásad integrované ochrany rostlin by biologické metody měly být upřednostňovány před chemickými metodami³⁰. Nechemické metody³¹, definované jako alternativní metody včetně biologické ochrany před škodlivými organismy³², by se měly upřednostňovat, kdykoliv je to možné. Právní předpisy EU se také zmiňují o biologických přípravcích³³, ale

²⁸ Článek 11 a příloha III návrhu Komise nařízení o strategických plánech SZP, COM(2018) 392.

²⁹ Čl. 3 odst. 6 směrnice.

³⁰ Zásada č. 4 obecných zásad integrované ochrany rostlin (viz [příloha III](#)).

³¹ Čl. 14 odst. 1 směrnice.

³² Čl. 3 odst. 8 směrnice.

³³ Např. článek 77 nařízení o přípravcích na ochranu rostlin stanoví, že Komise může přijmout pokyny k obsahu žádosti týkající se mikroorganismů, feromonů a produktů biologické povahy.

neobsahují definici biologické ochrany před škodlivými organismy ani samotných biologických přípravků.

37 EU se ve svém pojetí přípravků s nízkým rizikem zaměřuje na riziko, avšak pro schvalovací postup je rozhodující povaha účinné látky. Například posouzení mikroorganismů vyžaduje jiné údaje než posouzení chemických látek. Pravidla EU obsahují v souvislosti s mikroorganismy samostatné požadavky na údaje a na zásady hodnocení³⁴ a Komise zřídila pracovní skupinu pro posuzování těchto požadavků a zásad, aby je bylo možné aktualizovat.

38 Zatímco většina přípravků s nízkým rizikem obsahuje mikroorganismy, řada „biologických“ přípravků do nízkorizikové kategorie nespadá. Například ve Francii bylo od června 2019 schváleno 481 přípravků jako biologické přípravky a 23 přípravků jako přípravky s nízkým rizikem. Jedním z důvodů je, že mnoho biologických přípravků na ochranu rostlin obsahuje účinné látky, které byly schváleny ještě před tím, než bylo do právních předpisů EU začleněno pojetí nízkého rizika³⁵, avšak schvalovací proces zároveň ukazuje, že ne všechny nechemické účinné látky splňují kritéria nízké rizikovosti.

39 Do září 2019 bylo v EU schváleno 487 účinných látek³⁶ pro použití v přípravcích na ochranu rostlin, ale pouze 16 z nich (3 %) bylo schváleno jako látky s nízkým rizikem. Ze schválených účinných látek označila Komise 57 látek za potenciálně nízkorizikové³⁷ a upřednostnila obnovení jejich schválení před jinými účinnými látkami³⁸. Komise a řada členských států přípravky s nízkým rizikem podporují. Ve Francii jsou však propagační opatření (např. výjimka ze zákazu komerční reklamy) zaměřena spíše na biologickou kontrolu než na přípravky s nízkým rizikem. Někteří námi dotazovaní zemědělci (14 z 33) o přípravcích s nízkým rizikem slyšeli, ale žádný z nich je nikdy nepoužil. Naproti

³⁴ Nařízení Komise (EU) č. 283/2013 ze dne 1. března 2013, kterým se stanoví požadavky na údaje o účinných látkách a nařízení Komise (EU) č. 284/2013 ze dne 1. března 2013, kterým se stanoví požadavky na údaje o přípravcích na ochranu rostlin.

³⁵ Koncepce nízkého rizika byla zavedena nařízením o přípravcích na ochranu rostlin a první účinné látky s nízkým rizikem byly schváleny v roce 2015.

³⁶ Databáze pesticidů EU, staženo 9. září 2019.

³⁷ Sdělení Komise týkající se seznamu potenciálně nízkorizikových účinných látek schválených pro použití v přípravcích na ochranu rostlin (2018/C 265/02).

³⁸ Program obnovy AIR IV.

tomu o biologických, fyzických (mechanických) nebo jiných nechemických metodách ochrany proti škůdcům slyšeli (nebo je uplatňovali) všichni.

40 Ne všechny přípravky obsahující některou ze 16 nízkorizikových účinných látek jsou samy o sobě schváleny jako přípravky s nízkým rizikem. Jedním z důvodů je, že přípravky na ochranu rostlin obsahují kromě účinných látek další složky označované jako „formulační přísady“. Aby byl přípravek schválen jako nízkorizikový, musí být všechny formulační přísady zcela bez rizika. Na některé přípravky se také vztahují „specifická zmírňující opatření“³⁹, která byla v posouzení rizik označena za nezbytná. Opatření ke zmírnění rizik jsou zaměřena na minimalizaci vystavení člověka a životního prostředí přípravkům na ochranu rostlin, například používáním ochranných prostředků, jako jsou rukavice, nebo zachováváním ochranných pásů bez postřiku. „Obecná opatření ke zmírnění rizik“ jsou opatření, která se považují za běžná preventivní opatření a nebrání tomu, aby byly schválené přípravky zařazeny do kategorie nízkorizikových přípravků.

41 Naše auditní činnost ukazuje, že navštívené členské státy někdy posuzují zmírňující opatření jinak. Například v Nizozemsku nebyly dva přípravky obsahující účinnou látku s nízkým rizikem, fosforečnan železitý, schváleny jako přípravky s nízkým rizikem, protože se mělo za to, že při nakládání s nimi je nutné použít ochranné rukavice. Nizozemské orgány toto považovaly za zvláštní zmírňující opatření. Francie a Litva oba přípravky povolily jako přípravky s nízkým rizikem. Na etiketě se požaduje použití ochranných rukavic, což však orgány členských států považují za standardní postup. Pravidla EU nestanoví, co se považuje za „zvláštní zmírňující opatření“ (na rozdíl od „všeobecného zmírňující opatření“), a neexistují k tomu žádné pokyny.

42 Pravidla EU stanoví zrychlený harmonogram pro schvalování přípravků s nízkým rizikem. Údaje ze tří navštívených členských států ukazují, že takovéto přípravky se schvalují rychleji než „konvenční“ přípravky (viz [obrázek 7](#)).

³⁹ Článek 47 nařízení o přípravcích na ochranu rostlin.

Obrázek 7 – Průměrná délka schvalovacího řízení 2015–2018

Poznámka: údaj odráží průměrnou dobu od data podání žádosti do data povolení přípravku. Záměrem není zohlednit dodržování zákonných lhůt, protože některé činnosti během povolování jsou od těchto lhůt osvobozeny. Údaje týkající se „konvenčních“ přípravků vycházejí ze schvalovacího řízení v jednotlivých zónách, za něž je členský stát odpovědný („zpravodajský členský stát“).

Zdroj: EÚD, na základě údajů členských států za období 2015–2018.

43 Aby Rada pomohla zemědělcům mít k dispozici přípravky s nízkým rizikem a podpořila integrovanou ochranu rostlin, schválila v roce 2016 „prováděcí plán pro zvýšení dostupnosti přípravků na ochranu rostlin představujících nízké riziko a urychlení provádění integrované ochrany proti škůdcům v členských státech“. Plán stanoví 40 opatření pro Komisi, členské státy a externí zúčastněné strany. Opatření spojená s přípravky s nízkým rizikem se zaměřila na urychlení schvalovacího postupu, případné snížení poplatků a poskytnutí pokynů. Skupina odborníků pro udržitelnou ochranu rostlin informovala o stavu přijatých opatření ve zprávě o pokroku⁴⁰. Prováděcí plán zvýšil povědomí mezi členskými státy, Komisí a zúčastněnými stranami o pojetí nízkého rizika, avšak počet přípravků s nízkým rizikem je stále malý.

⁴⁰ Zpráva o pokroku v prováděcím plánu, jímž se zajišťuje větší dostupnost nízkorizikových přípravků na ochranu rostlin a urychluje provádění integrované ochrany rostlin v členských státech, březen 2019.

Komise začala vypočítávat rizika spojená s používáním přípravků na ochranu rostlin v celé EU až v roce 2019

Členské státy sledují přítomnost účinných látek ve vodě, ale chybí údaje o používání přípravků na ochranu rostlin za celou EU

44 Monitorování životního prostředí je nezbytné k tomu, aby se potvrdilo, že přípravky na ochranu rostlin nemají pro životní prostředí žádné nepříjemné dopady nebo rizika. Poskytuje systém varování a je doplňkem k posuzování rizik, které se provádí během schvalovacího procesu⁴¹.

45 Členské státy mohou stanovit požadavek, aby výrobci přípravků na ochranu rostlin sledovali účinky povolených přípravků⁴². Komise nemá o této monitorovací činnosti žádný přehled. V praxi pak členské státy monitorují životní prostředí zejména podle dalších právních předpisů, včetně pravidel EU pro monitorování vody⁴³. Členské státy musí sledovat několik účinných látek a relevantní zbytky v podzemní, povrchové a pitné vodě.

46 Dále EU definuje látky, které členské státy musí sledovat v povrchových vodách; ve 36 případech jde o účinné látky, z nichž deset je v současnosti schváleno pro použití v přípravcích na ochranu rostlin⁴⁴. Členské státy musí sledovat i další látky nad rámec

⁴¹ Sdělení Komise ze dne 10.10.2017. Pokyny pro sledování a zkoumání dopadů používání pesticidů na lidské zdraví a životní prostředí podle čl. 7 odst. 3 směrnice 2009/128/ES, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství za účelem dosažení udržitelného používání pesticidů (dále jen „směrnice o udržitelném používání“).

⁴² Čl. 67 odst. 2 nařízení o POR.

⁴³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky; směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/105/ES ze dne 16. prosince 2008 o normách environmentální kvality v oblasti vodní politiky; směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/118/ES ze dne 12. prosince 2006 o ochraně podzemních vod před znečištěním a zhoršováním stavu a směrnice Rady 98/83/ES ze dne 3. listopadu 1998 o jakosti vody určené k lidské spotřebě.

⁴⁴ U 29 těchto přípravků musí členské státy splňovat rovněž normy environmentální kvality definované v příloze I směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/105/ES ze dne 16. prosince 2008 o normách environmentální kvality v oblasti vodní politiky, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/39/EU ze dne 12. srpna 2013, kterou se mění směrnice 2000/60/ES a 2008/105/ES, pokud jde o prioritní látky v oblasti vodní politiky. Ostatních sedm látek je vymezeno v příloze prováděcího rozhodnutí Komise (EU)

požadavků právních předpisů EU, pokud jsou vypouštěny ve významném množství. Například Nizozemsko má rozsáhlý vlastní systém monitorování vody a kromě látek stanovených EU sleduje dalších 16 účinných látek, které považuje ve svých povrchových vodách za problematické (12 z nich je v současné době schválenou složkou přípravků na ochranu rostlin v EU).

47 Pravidla EU nevymezují, které účinné látky je třeba sledovat v půdě⁴⁵, nicméně Komise nedávno v rámci průzkumu využívání půdy shromáždila půdní vzorky, které bude analyzovat Společné výzkumné středisko⁴⁶.

48 Členské státy shromažďují statistiky o prodeji a používání přípravků na ochranu rostlin v zemědělství. Právní předpisy EU jim ukládají povinnost každoročně shromažďovat údaje o účinných látkách obsažených v prodaných přípravcích a vypracovávat statistiky o používání těchto přípravků u vybraných plodin během referenčního období pěti let⁴⁷. Tyto statistické údaje o každé účinné látce předávají státy Eurostatu. Podle pravidel EU o statistické důvěrnosti mohou být důvěrné údaje použity pouze pro statistické účely⁴⁸ a podrobná statistika nesmí odhalit identitu „statistických jednotek“ (v tomto případě jednotlivých výrobců nebo uživatelů přípravků). V souvislosti s přípravky na ochranu rostlin jsou však právní předpisy EU ještě restriktivnější a od Eurostatu vyžadují, aby účinné látky určitým způsobem před zveřejněním agregovaly⁴⁹, což mu brání zveřejňovat podrobné statistiky nebo je sdílet s dalšími generálními ředitelstvími.

2018/840 ze dne 5. června 2018, kterým se stanoví seznam sledovaných látek pro monitorování v rámci celé Unie v oblasti vodní politiky (seznam sledovaných látek).

⁴⁵ Směrnice Rady 86/278/EHS o ochraně životního prostředí a zejména půdy při používání kalů z čistíren odpadních vod v zemědělství (články 5 a 9 a příloha IA a IIB) vymezuje monitorování těžkých kovů, zejména mědi. Některé účinné látky v přípravcích na ochranu rostlin měď obsahují.

⁴⁶ LUCAS 2018; výsledky analýzy půdy se očekávají v roce 2021.

⁴⁷ Článek 3 nařízení (ES) č. 1185/2009.

⁴⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009 ze dne 11. března 2009 o evropské statistice.

⁴⁹ Ustanovení čl. 3 odst. 4 nařízení č. 1185/2009 vyžaduje, aby Komise před zveřejněním agregovala údaje podle předem vymezených skupin a kategorií.

49 Veřejně dostupné statistiky EU o přípravcích na ochranu rostlin se týkají účinných látek v prodaných přípravcích. Jsou sloučeny do hlavních skupin, jako jsou insekticidy, fungicidy a herbicidy, na základě výše popsaných právních předpisů EU. To například znamená, že Komise nemůže zveřejnit informace o jednotlivých účinných látkách nebo o podílu látek schválených jako látky představující nízké riziko.

50 V některých zemích (např. ve Francii) jsou údaje o prodeji jednotlivých účinných látek veřejně dostupné. Komise podporuje zveřejňování údajů o prodejích všech jednotlivých účinných látek, které nejsou chráněny statistickou důvěrností⁵⁰.

51 Eurostat zatím statistické údaje o používání přípravků na ochranu rostlin, které shromáždily jednotlivé členské státy, za celou EU nezveřejnil. Počínaje rokem 2015 zasílají členské státy Komisi (Eurostatu) údaje o používání přípravků v zemědělství jednou za pět let⁵¹. Jsou povinny je shromažďovat za referenční období nejvýše 12 měsíců, zvolených členským státem v rámci této pětileté lhůty. Členské státy si také vybírají, které plodiny budou sledovat, takže jejich údaje nejsou srovnatelné. Kvůli velké různorodosti plodin i referenčních období, které si členské státy pro statistické účely zvolily, nemohl Eurostat obdržené údaje směřodatně sloučit a porovnat, a proto se rozhodl zveřejnit pouze jejich výběr⁵².

52 Údaje o prodeji jednotlivých účinných látek (namísto souhrnných údajů o skupinách látek, jak to vyžadují současná pravidla EU) by mohly pomoci vybrat látky ke sledování a zaměřit se na monitorování životního prostředí. Lepší statistiky o používání přípravků na ochranu rostlin by mohly pomoci interpretovat výsledky monitorování a tyto výsledky by byly při posuzování rizik spojených s používáním již schválených přípravků směřodatnější. Podrobnější statistiky by pomohly Generálnímu ředitelství pro zdraví a bezpečnost potravin sledovat vývoj trhu a analyzovat potenciální dopad rozhodnutí o schválení přípravků. Mohlo by to rovněž pomoci vypracovat informativnější posouzení celkových rizik spojených s jejich používáním.

⁵⁰ Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě o uplatňování nařízení (ES) č. 1185/2009 (COM(2017) 109).

⁵¹ Příloha II nařízení (ES) č. 1185/2009.

⁵² Eurostat (2019) Výzkumná studie: Statistické údaje o používání pesticidů v zemědělství v Evropské unii (ESTAT E1/AES/2019/RP/1).

Malá užitečnost celounijních ukazatelů rizik přípravků na ochranu rostlin

53 Cílem rámce politiky EU je „dosáhnout udržitelného používání přípravků na ochranu rostlin snížením rizik a vlivu těchto přípravků na lidské zdraví a životní prostředí“. Nedefinuje se v něm však „udržitelné používání“ a cíl „snížit rizika a dopady používání pesticidů“ se nepromítá do konkrétního kvantitativního cíle EU. Stanovení konkrétních a měřitelných cílů a úkolů je užitečné, protože umožňuje porovnat výsledky politiky se žádoucími účinky.

54 Aby členské státy splnily cíle směrnice, musí do svých národních akčních plánů zahrnout kvantitativní cíle a úkoly. Komise během svého posuzování zaznamenala velké rozdíly v kvalitě národních akčních plánů a různorodost nedostatků při stanovování měřitelných cílů. Náš přezkum 18 revidovaných národních akčních plánů ukázal, že dvanáct z nich obsahuje kvantitativní cíle a cílové hodnoty vztahující se buď k opatřením, nebo k souladu s předpisy. Málokteré (2 z 18) vyčíslily celkové cíle nebo cílové hodnoty, pokud jde o snížení rizik používání přípravků na ochranu rostlin.

55 Pro měření pokroku při plnění hlavního cíle směrnice, kterým je snížení rizik a dopadů spojených s používáním přípravků na ochranu rostlin, jsou nezbytné celounijní ukazatele rizik. Měření rizik je složité vzhledem k tomu, že rizika spojená s přípravky na ochranu rostlin se liší v závislosti na několika faktorech, zejména na jejich účinných látkách, ale také na jejich složení, míře používání (tj. množství na hektar a četnost) a na tom, kde a jak je uživatelé v praxi aplikují. Celounijní ukazatele rizik je třeba sladit, aby bylo možné údaje porovnávat mezi členskými státy a aby smysluplně vyhodnotit politiku EU v této oblasti.

56 Směrnice vyžaduje, aby členské státy vypočítaly harmonizované ukazatele rizik, určily trendy v používání některých účinných látek a prioritní položky, které vyžadují zvláštní pozornost. Samotná směrnice však takové harmonizované ukazatele rizik nevytvořila – normotvůrce ji přijal v roce 2009 s prázdnou přílohou („příloha IV – harmonizované ukazatele rizik“).

57 Některé členské státy vypracovaly vnitrostátní ukazatele pro měření rizik a dopadu. Tyto ukazatele jsou užitečné pro měření pokroku členských států při dosahování jejich cílů a cílových hodnot, avšak nejsou mezi nimi navzájem srovnatelné, což je důvod, proč je vhodné mít pro měření rizika a dopadu na úrovni EU harmonizované ukazatele rizik.

58 Původní pokusy Komise vypracovat ukazatele byly kvůli nedostatku údajů neúspěšné. V roce 2018 Komise navrhla dva harmonizované ukazatele rizik, které vstoupily v platnost v červnu 2019⁵³. Jsou zaměřeny na odhad trendů, pokud jde o celkové riziko plynoucí z používání přípravků na ochranu rostlin, a to pro každý členský stát a celou EU. Komise zveřejnila zpětné výpočty ukazatelů rizik od roku 2011 na svých internetových stránkách⁵⁴ v listopadu 2019. První odhad Komise týkající se rizik, která pro celou EU vyplývají z používání přípravků na ochranu rostlin, tedy přišel deset let po přijetí směrnice.

59 Ani jeden z ukazatelů nezohledňuje, jak, kdy a kde se tyto přípravky na ochranu rostlin používají, a Komise nemá tyto informace k dispozici. Jeden ukazatel o přípravcích na ochranu rostlin je založen na údajích o prodeji a druhý na počtu mimořádných povolení. Členské státy mohou udělit povolení pro mimořádné situace, aniž by proběhl standardní schvalovací postup, pokud škodlivé organismy představují nebezpečí, jemuž se nelze bránit jiným přiměřeným způsobem. Povolení pro mimořádné situace se mohou týkat přípravků na ochranu rostlin, které jsou již schváleny pro jiná použití, nebo přípravků obsahujících schválené účinné látky, které ještě nejsou povoleny v konkrétním členském státě, jenž povolení pro mimořádné události uděluje.

60 U obou ukazatelů se účinné látky kategorizují na základě nařízení o POR do čtyř skupin („látky představující nízké riziko“, „základní látky“, „látky, které se mají nahradit“ a „látky, které nejsou schváleny“) s různou vahou (viz ilustrace na [obrázku 8](#)). U přípravků na ochranu rostlin obsahujících účinné látky, které se mohou nahradit, jsou členské státy povinny odmítnout nebo omezit povolení, pokud jsou k dispozici méně škodlivé alternativy⁵⁵. Cílem je prosadit používání méně škodlivých látek a motivovat dané odvětví k vývoji méně nebezpečných alternativ.

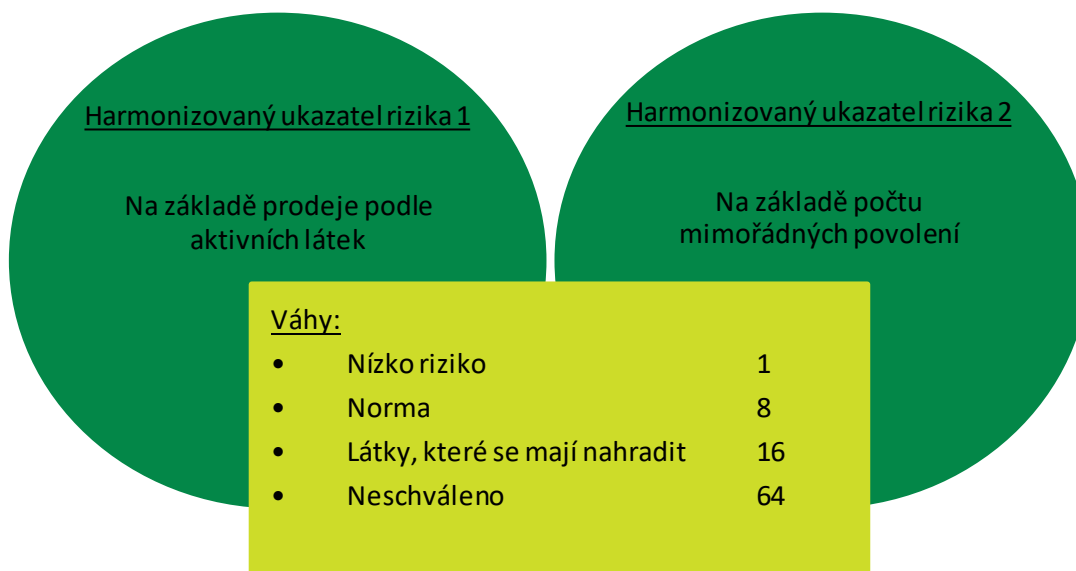
⁵³ Směrnice Komise (EU) 2019/782 ze dne 15. května 2019, kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/128/ES, pokud jde o stanovení harmonizovaných ukazatelů rizika.

⁵⁴ https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/sustainable_use_pesticides/harmonised-risk-indicators/trends-hri-eu_en.

⁵⁵ Článek 50 nařízení o přípravcích na ochranu rostlin.

61 Váha má odrážet rozhodnutí učiněná v této oblasti politiky a podpořit cíl směrnice, kterým je snížit rizika a dopady přípravků na ochranu rostlin. Některé členské státy vyjádřily k těmto vahám jisté připomínky a zpochybnily jejich vědecké východisko. Jiný váhový koeficient by výsledky ukazatelů změnil.

Obrázek 8 – Dva harmonizované ukazatele rizik

Zdroj: EÚD na základě směrnice Komise (EU) 2019/782.

62 Harmonizované ukazatele rizik se prezentují jako indexy (základní scénář 100), aby bylo možné sledovat rizikové tendence od roku 2011 a chránit důvěrné údaje. Graf Komise týkající se harmonizovaných ukazatelů rizik vycházející z prodeje ukazuje snížení rizik, které plyne zejména z nižšího objemu prodeje látek v kategorii „látky, které nejsou schváleny“. Zvolené váhové koeficienty zvyšují odhadované snížení rizik v důsledku sníženého objemu vysoce rizikových látek. Ukazatel nevyovídá o tom, nakolik se díky směrnici podařilo dosáhnout udržitelného využívání přípravků na ochranu rostlin, které je cílem EU.

63 Komise nám sdělila, že hodlá tyto rizikové ukazatele zdokonalit; přístup k lepším statistickým údajům a údajům o používání přípravků na ochranu rostlin by v tom mohl napomoci.

Závěry a doporučení

64 Komise a členské státy obecně přijaly opatření na prosazování udržitelného využívání přípravků na ochranu rostlin. Zjistili jsme však, že v měření a snižování rizik s tím spojených došlo jen k malému pokroku. Realizace té části politiky EU, která se týká udržitelného používání přípravků na ochranu rostlin, se rozbíhala jen pomalu. Komise neověřila řádné provedení směrnice členskými státy (viz body 12–16).

65 Komise i členské státy se v posledních letech intenzivněji snaží snížit riziko související s používáním přípravků na ochranu rostlin a zavádět integrovanou ochranu rostlin v praxi (viz body 17–20).

66 Uplatňování zásad integrované ochrany rostlin je pro uživatele povinné, ale dodržování předpisů kontrolují členské státy jen v omezeném rozsahu. Jedním z důvodů nedostatečného prosazování těchto zásad je skutečnost, že chybí jasná kritéria pro to, jak by uživatelé měli obecné zásady integrované ochrany rostlin uplatňovat nebo jak by orgány měly soulad s těmito předpisy posuzovat (viz body 21–27).

67 K provádění směrnice může přispět několik opatření v rámci SZP, například podpora integrované ochrany rostlin a ekologického zemědělství. Pravidla SZP rovněž vyžadují, aby členské státy zavedly zemědělské poradenské systémy a všem zemědělcům poskytovaly poradenství o integrované ochraně rostlin. Ačkoliv jsou zásady integrované ochrany rostlin pro zemědělce povinné, jejich dodržení není podmínkou pro získání platby v rámci SZP. Navzdory podpoře udržitelnějších zemědělských postupů existuje jen málo opatření, která by zemědělce odrazovala od používání konvenčních přípravků na ochranu rostlin a která by prosazovala nechemické nebo alternativní metody (viz body 28–35).

Doporučení 1 – Umožnit prosazování integrované ochrany rostlin

Komise by měla:

- a) zkontrolovat, že členské státy transformovaly obecné zásady integrované ochrany rostlin do podoby praktických a měřitelných kritérií, která lze kontrolovat na úrovni zemědělských podniků;

- b) začlenit tato měřitelná kritéria integrované ochrany rostlin do „podmíněnosti“ v rámci SZP po roce 2020 a zajistit, aby se prosazovala.

Časový rámec: 2022

68 Při integrované ochraně rostlin by se přípravky na ochranu rostlin měly používat pouze tehdy, pokud prevence a jiné metody selhávají nebo nejsou k dispozici. Pokud se při sledování škůdců ukáže potřeba uplatnit kontrolní opatření, měly by se podle pravidel EU upřednostnit biologické, fyzické nebo jiné nechemické metody před chemickými. Právní předpisy EU se zmiňují rovněž o pojetí biologické ochrany před škodlivými organismy a o biologických přípravcích, ale nedefinují je. Koncepce přípravků na ochranu rostlin s nízkým rizikem byla zavedena v roce 2009, ale prozatím bylo schváleno jen málo nízkorizikových látek. Komise a členské státy přijímají opatření ke zvýšení dostupnosti přípravků s nízkým rizikem, ale je třeba více dodržovat schvalovací lhůty (viz body [36–40](#)).

69 Monitorování životního prostředí je důležité pro to, aby se potvrdilo, že přípravky na ochranu rostlin nemají pro životní prostředí žádné nepříjemné dopady nebo rizika. EU se při jejich monitorování v životním prostředí zaměřuje především na vodu (viz body [44–47](#)).

70 Statistiky o přípravcích na ochranu rostlin zveřejněné Eurostatem se týkají účinných látek obsažených v prodaných přípravcích, které jsou rozříděny způsobem stanoveným právními předpisy EU. To, jaké informace může Eurostat zveřejnit nebo sdílet s jinými generálními ředitelstvími Komise, je tak více omezeno, než by opodstatňovala samotná statistická důvěrnost. Statistiky o používání přípravků na ochranu rostlin v zemědělství vypracované podle stávajících právních předpisů EU nejsou srovnatelné a Eurostat dosud nebyl s to zveřejnit statistické údaje za celou EU (viz body [48–51](#)).

71 Lepší údaje o prodeji a používání přípravků na ochranu rostlin, včetně více zeměpisných informací, by mohly pomoci lépe měřit rizika pro životní prostředí, včetně například rizik pro vodní útvary, které jsou zdrojem pitné vody. Přístup k více údajům z monitorování by pomohl zaměřit se na činnosti, které řeší dopady používání přípravků na ochranu rostlin v životním prostředí (viz bod [52](#)).

Doporučení 2 – Zlepšit dostupnost statistik o přípravcích na ochranu rostlin

Aby se zlepšily statistiky a monitorování životního prostředí, měla by Komise při revizi příslušného nařízení navrhnout následující legislativní změny:

- a) odstranit restriktivní požadavky na agregaci statistických údajů o přípravcích na ochranu rostlin (čl. 3 odst. 4), aby bylo možné zveřejňovat směrodatnější statistiky (např. o přípravcích s nízkým rizikem a aktivních látkách s konkrétními vlastnostmi),
- b) vyjasnit, zlepšit a harmonizovat požadavky na statistiky EU týkající se používání přípravků na ochranu rostlin v oblasti zemědělství (příloha II), aby byly lépe dostupné, srovnatelné a užitečné.

Časový rámec: 2023

72 Cílem směrnice je snížit rizika a dopady spojené s používáním přípravků na ochranu rostlin. V listopadu 2019 Komise zveřejnila svůj odhad rizik a dopadů souvisejících s používáním přípravků na ochranu rostlin v celé EU, vycházející z výpočtu dvou nedávno přijatých harmonizovaných ukazatelů rizik (viz body 53–58). Ani jeden z ukazatelů nevyovídá o tom, nakolik byla směrnice úspěšná z hlediska udržitelného využívání přípravků na ochranu rostlin, které je cílem EU.

73 Užitečnost prvního ukazatele (využití prodejních statistik týkajících se účinných látek obsažených v přípravcích na ochranu rostlin jako základ) je omezená tím, že nepřihlíží k tomu, jak a kdy se přípravek použil. Podrobnější a užitečnější analýze brání také pravidla důvěrnosti.

74 Druhý ukazatel je založen na počtu mimořádných povolení, která členské státy udělily. Shromažďování těchto údajů sice může mít svůj význam, ale počet povolení nevyovídá nic o použití přípravků ani o souvisejících rizicích (viz body 59–63).

Doporučení 3 – Vyvinout lepší ukazatele rizik

Pro posouzení pokroku při plnění cílů v této oblasti by Komise měla zlepšit harmonizované ukazatele rizik nebo vytvořit nové, které zohledňují v případě harmonizovaného ukazatele rizik II zemědělské oblasti nebo objem účinných látek a v případě harmonizovaného ukazatele I způsob, jakým se přípravky na ochranu rostlin používají.

Časový rámec: 2023

Tuto zprávu přijal senát I, jemuž předsedá Nikolaos Milionis, člen Účetního dvora, v Lucemburku na svém zasedání dne 8. ledna 2020.

Za Účetní dvůr

Klaus-Heiner LEHNE
předseda

Přílohy

Příloha I – Základní pravidla EU týkající se přípravků na ochranu rostlin

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 ze dne 21. října 2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a o zrušení směrnic Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/128/ES ze dne 21. října 2009, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství za účelem dosažení udržitelného používání pesticidů
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/127/ES ze dne 21. října 2009, kterou se mění směrnice 2006/42/ES, pokud jde o strojní zařízení pro aplikaci pesticidů
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005 ze dne 23. února 2005 o maximálních limitech reziduí pesticidů v potravinách a krmivech rostlinného a živočišného původu
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1185/2009 ze dne 25. listopadu 2009 o statistice pesticidů

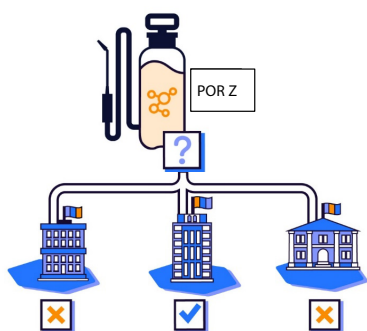
Příloha II – Klíčové kroky při posuzování bezpečnosti přípravků na ochranu rostlin v EU

Schválení účinné látky v EU

- 1 Společnost X podá v členském státě EU žádost o schválení účinné látky Y s úmyslem zahrnout ji do přípravku na ochranu rostlin Z. Zpravodajský členský stát tuto účinnou látku vědecky a technicky vyhodnotí a vypracuje hodnotící zprávu.
- 2 Za posouzení rizik odpovídá Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA). Úřad uskuteční veřejnou konzultaci a spolu s členskými státy EU provede vzájemné posouzení hodnotící zprávy vypracované zpravodajským členským státem. Své závěry pak zašle Evropské komisi.
- 3 Komise odpovídá za řízení rizik. Na základě závěrů úřadu EFSA Komise podá regulačnímu výboru složenému ze zástupců členských států návrh na schválení či neschválení látky Y. Výbor o návrhu hlasuje a vydá k němu stanovisko, po němž Komise přijme nařízení, kterým účinnou látkou Y schválí nebo zamítne.

Schválení přípravku na ochranu rostlin členským státem

- 4 Členský stát rozhodne, zda povolí používání přípravku na ochranu rostlin Z (a dalších těchto přípravků) s obsahem účinné látky Y s ohledem na zemědělské a environmentální podmínky na svém území. Držitel povolení vydaného v jednom členském státě může ke stejnému přípravku Z používanému za srovnatelných podmínek získat povolení (po místním přezkumu) v jiném členském státě (zásada vzájemného uznávání).

Poznámka: Další informace o schvalování účinných látek viz: https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/approval_active_substances_en. Další informace o schvalování přípravků na ochranu rostlin viz: https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/authorisation_of_ppp_en.

Zdroj: EÚD, na základě informací poskytnutých Komisí.

Příloha III – Obecné zásady integrované ochrany rostlin definované v příloze III směrnice

- 1) K zamezení výskytu škodlivých organismů nebo jejich potlačení by měla napomáhat nebo přispívat mimo jiné zejména tato opatření:
 - střídání plodin,
 - používání vhodných pěstitelských postupů (například postup využívající úhorované půdy připravené k setí, doba a hustota výsevu, podsev, šetrné postupy obdělávání půdy, jednocení a přímý výsev),
 - případné používání odolných/tolerantních kultivarů a standardního/certifikovaného osiva a sadby,
 - vyvážené hnojení, vápnění, zavlažování a odvodňování,
 - zamezení šíření škodlivých organismů pomocí hygienických opatření (například pravidelným čištěním strojů a zařízení),
 - ochrana a podpora důležitých užitečných organismů, například prostřednictvím vhodných opatření na ochranu rostlin nebo využívání ekologických infrastruktur na produkčních plochách i mimo ně.
- 2) Škodlivé organismy je třeba sledovat pomocí vhodných postupů a nástrojů, pokud jsou dostupné. Tyto vhodné nástroje by měly pokud možno zahrnovat pozorování na místě a vědecky podložené systémy varování, předpovědi a včasné diagnózy, pokud je to možné, jakož i využívání poradenství odborně kvalifikovaných poradců.
- 3) Na základě výsledků sledování se musí profesionální uživatel rozhodnout, zda a kdy použije opatření na ochranu rostlin. Základním předpokladem rozhodování jsou pevně stanovené a vědecky podložené prahové hodnoty. Pokud jde o škodlivé organismy, je třeba před ošetřením vzít pokud možno v úvahu prahové hodnoty stanovené pro danou oblast, konkrétní území, plodiny a zvláštní klimatické podmínky.
- 4) Před chemickými metodami je nutné dát přednost udržitelným biologickým, fyzikálním a jiným nechemickým metodám, pokud uspokojivě zajistí ochranu před škodlivými organismy.

- 5) Používané pesticidy musí být co nejvíce specifické k danému škodlivému organismu a musí mít co nejmenší vedlejší účinky na lidské zdraví, necílové organismy a životní prostředí.
- 6) Profesionální uživatel by měl používat pesticidy a další způsoby ošetření pouze v nezbytném rozsahu, například by měl snižovat dávky, omezovat četnost ošetření nebo provádět částečné ošetření, a současně brát ohled na to, aby míra rizika pro vegetaci byla přijatelná a aby pesticidy nezvyšovaly riziko, že se populace škodlivých organismů stanou rezistentními.
- 7) Pokud je riziko rezistence vůči určitému opatření na ochranu rostlin známo a pokud množství škodlivých organismů vyžaduje opakované ošetření plodin pesticidy, měly by být použity dostupné antirezistentní strategie, aby byla zachována účinnost přípravků. To se může týkat i současného použití několika druhů pesticidů s odlišným způsobem účinku.
- 8) Profesionální uživatel by měl na základě záznamů o používání pesticidů a sledování škodlivých organismů ověřovat úspěšnost používaných opatření na ochranu rostlin.

Pojmy a zkratky

Integrovaná ochrana rostlin: Pečlivé zvažování veškerých dostupných metod ochrany rostlin a následná integrace vhodných opatření, která potlačují rozvoj populací škodlivých organismů a udržují používání přípravků na ochranu rostlin a jiných forem zásahu na úrovních, které lze z hospodářského a ekologického hlediska odůvodnit a které snižují či minimalizují rizika pro lidské zdraví nebo životní prostředí. „Integrovaná ochrana rostlin“ klade důraz na růst zdravých plodin při co nejmenším narušení zemědělských ekosystémů a podporuje přirozené mechanismy ochrany před škodlivými organismy.

Látka, která se má nahradit: Aktivní složka s určitými vlastnostmi, u nichž jsou členské státy povinny posoudit, zda je lze nahradit jinými alternativními řešeními (chemickými a nechemickými).

Pesticidy: Přípravky na ochranu rostlin a biocidní přípravky.

Přípravky na ochranu rostlin (POR): Přípravky, které sestávají nebo obsahují účinné látky a jsou určeny k ochraně rostlin nebo rostlinných produktů před škodlivými organismy nebo které brání působení takových organismů, ovlivňují životní procesy rostlin, uchovávají rostlinné produkty, ničí či brání růstu nežádoucích rostlin nebo částí rostlin.

Přípravky na ochranu rostlin představující nízké riziko: Přípravky obsahující účinné látky, které byly schváleny jako látky představující nízké riziko, lze povolit jako přípravky na ochranu rostlin představující nízké riziko. Účinnou látku lze schválit jako látku představující nízké riziko, pokud splňuje základní schvalovací kritéria a dále kritéria pro látky s nízkým rizikem stanovená v bodě 5 přílohy II nařízení (ES) č. 1170/2009.

SZP: Společná zemědělská politika.

Účinná látka: Aktivní složka proti škodlivým organismům nebo chorobám rostlin obsažená v přípravku na ochranu rostlin.

ODPOVĚDI KOMISE NA ZVLÁŠTNÍ ZPRÁVU EVROPSKÉHO ÚČETNÍHO DVORA „UDRŽITELNÉ VYUŽÍVÁNÍ PŘÍPRAVKŮ NA OCHRANU ROSTLIN: POKROK V MĚŘENÍ A SNIŽOVÁNÍ RIZIK JE OMEZENÝ“

SHRNUTÍ

I. Komise vynaložila značné úsilí, aby zajistila provádění směrnice o udržitelném používání, včetně vypracování harmonizovaných ukazatelů rizik. Zatímco harmonizovaný ukazatel rizika I založený na množstvích účinných látek uvedených na trh udává snížení rizika od vstupu směrnice o udržitelném používání v platnost, existuje značný potenciál pro další snižování rizik prostřednictvím lepšího provádění směrnice o udržitelném používání a především většího využívání integrované ochrany rostlin (IOR), včetně rozšířenějšího osvojení nechemických technik ochrany proti škodlivým organismům.

II. Kromě integrované ochrany rostlin je zásadním opatřením pro dosažení udržitelného používání přípravků na ochranu rostlin (POR) také ekologické zemědělství¹, přičemž regulační rámec EU stanoví od roku 1991 zvláštní požadavky na ekologickou produkci, jež omezují zejména používání přípravků na ochranu rostlin a ve většině případů vylučují používání syntetických chemických látek.

IV. Komise má za to, že opatření na úrovni EU vedlo ke snížení rizika z používání přípravků na ochranu rostlin. I přes pomalý start vynaložila Komise značné úsilí, aby zlepšila provádění směrnice 2009/128/ES v členských státech. Komise rovněž vypočítala 20% snížení harmonizovaného ukazatele rizika I mezi lety 2011 a 2017.

V. Komise našla dobré příklady provádění a propagace integrované ochrany rostlin v několika členských státech². Prosazování integrované ochrany rostlin v členských státech je nadále nutno zlepšit, jak se ukázalo ve zprávě Komise Evropskému parlamentu a Radě z roku 2017 a v jednotlivých zprávách z auditů provedených v členských státech v letech 2018 a 2019, jež byly zveřejněny na internetových stránkách GR pro zdraví a bezpečnost potravin³.

VI. Komise souhlasí, že společná zemědělská politika (SZP) může přispět k podpoře udržitelného využívání prostředků na ochranu rostlin, a má za to, že mnoho požadavků týkajících se udržitelného používání je již zahrnuto. Pro zohlednění právního rámce je však možné učinit více a návrh budoucí SZP zahrnuje příslušné ověřitelné prvky směrnice, včetně prvků týkajících se integrované ochrany rostlin.

VIII. Komise je omezena platnými právními předpisy v oblasti statistiky ohledně důvěrnosti a agregace údajů. Komise informovala o nedostatcích v dostupnosti statistik ve své zprávě Evropskému parlamentu a Radě⁴ v roce 2017. Komise souhlasí s tím, že by se dostupnost statistik EU o prodeji přípravků na ochranu rostlin a jejich využití v zemědělství měla zlepšit, a začala zkoumat možnosti zlepšení právních předpisů v tomto ohledu.

¹ V čl. 14 odst. 1 směrnice 2009/128/ES se stanoví, že členské státy přijmou všechna nezbytná opatření na podporu ochrany před škodlivými organismy s nízkými vstupy pesticidů, přičemž dle možnosti upřednostní nechemické metody, a odkazuje se v něm na IOR a ekologické zemědělství podle nařízení Rady (ES) č. 834/2007 ze dne 28. června 2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů, jež bylo nahrazeno novým nařízením (EU) 2018/848 ze dne 30. května 2018.

² Souhrnná zpráva o udržitelném používání pesticidů (DG(SANTE) 2017-6792), http://ec.europa.eu/food/audits-analysis/overview_reports/details.cfm?rep_id=114

³ http://ec.europa.eu/food/audits-analysis/audit_reports/index.cfm

⁴ COM(2017) 109 final: ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ o provádění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1185/2009 ze dne 25. listopadu 2009 o statistice pesticidů.

X. odstavec 1: Komise přijímá první část doporučení a částečně přijímá druhou část doporučení týkající se společné zemědělské politiky. Právní návrh Komise týkající se budoucí SZP zahrnuje obecné zásady integrované ochrany rostlin odpovídající požadavkům, které jsou měřitelné a které lze kontrolovat na úrovni zemědělských podniků. Za vymezení povinností pro zemědělské podniky souvisejících s pravidly podmíněnosti na základě právních předpisů EU, včetně ustanovení týkajících se integrované ochrany rostlin, však odpovídají členské státy.

Odstavec 2: Komise toto doporučení přijímá. Komise zkoumá možnosti zlepšení právních předpisů v tomto ohledu. Jestli však budou nějaké právní předpisy navrženy, není v době vypracování této zprávy známo.

Odstavec 3: Komise doporučení 3 částečně přijímá. Doporučené kroky přijme. Domnívá se však, že pro dosažení navrhovaného harmonogramu bude nutný souhlas členských států s poskytnutím příslušných údajů.

PŘIPOMÍNKY

13. V době provádění, tedy v letech 2010/2011, Komise neprováděla hloubkovou a systematickou kontrolu úplnosti ani správnosti právních textů, jimiž členské státy provedly směrnici o udržitelném používání, ale ověřila prostřednictvím několika průzkumů a studií, že k provedení došlo. Komise kromě toho jednala s členskými státy v pracovní skupině pro směrnici o udržitelném používání, provedla posouzení národních akčních plánů, organizovala školení, pracovní setkání a projekty, což umožnilo výměnu informací s odborníky z členských států za účelem sdílení postupů ohledně provádění a zavádění některých ustanovení směrnice o udržitelném používání. Od té doby byla přijata různá opatření k zajištění harmonizovaného provádění a pracovníci Generálního ředitelství pro zdraví a bezpečnost potravin provádějí audity a pracovní cesty ke zjištění potřebných údajů za účelem kontroly, jestli se v souvislosti s problémy při provádění neobjevily nějaké nedostatky.

Společná odpověď na body 15 a 16: I přes pomalý start se udržitelnému využívání přípravků na ochranu rostlin od roku 2016 věnuje větší pozornost.

16. Pro účely druhé zprávy Komise Evropskému parlamentu a Radě Komise posoudila revidované národní akční plány členských států předložené do konce února 2019.

20. Činnosti související s integrovanou ochranou rostlin se po skončení programu Horizont 2020 budou nadále podporovat z následujícího rámcového programu pro výzkum a inovace Horizont Evropa. Výzkumné projekty s účastí několika aktérů, jež se realizují v rámci programu Horizont 2020, a inovační projekty operačních skupin v rámci evropského inovačního partnerství (SZP) zajišťují, aby se řešení a výměna poznatků o postupech v oblasti integrované ochrany rostlin mezi aktéry v rámci zemědělských vědomostních a inovačních systémů (AKIS) vytvářely společně s konečnými uživateli a aby se v důsledku toho zvýšilo zavádění těchto inovací do praxe.

21. Před chemickými metodami je nutné dát přednost udržitelným biologickým, fyzikálním a jiným nechemickým metodám, pokud uspokojivě zajistí ochranu proti škodlivým organismům.

24. Komise věnovala spoustu času a zdrojů na přípravu a zahájení školicího programu „Lepší odborné vzdělávání pro bezpečnější potraviny“ věnovaného integrované ochraně rostlin. Kromě toho Komise poskytla podporu pro uvedení integrované ochrany rostlin do praxe tím, že v květnu 2019 uspořádala pro členské státy pracovní setkání.

Provádění a prosazování integrované ochrany rostlin je jedním z aspektů, na který se audity v členských státech systematicky zaměřují. Jakékoli nedostatky vedou k vydání doporučení orgánům členských států a jsou systematicky sledovány s cílem zajistit přijetí odpovídajících nápravných opatření těmito orgány.

26. Od 1. ledna 2014 by profesionální uživatelé přípravků na ochranu rostlin měli uplatňovat obecné zásady integrované ochrany rostlin uvedené v příloze III směrnice o udržitelném používání. Kritéria

pro posuzování provádění integrované ochrany rostlin jsou důležitá pro to, aby je příslušné orgány mohly při kontrolách na úrovni zemědělských podniků uplatnit při rozhodování o souladu, nebo nesouladu. Ve zprávě Evropskému parlamentu a Radě v roce 2017⁵ Komise poukázala na to, že prosazování integrované ochrany rostlin v členských státech je stále ještě potřeba zlepšit.

Provádění a prosazování integrované ochrany rostlin je jedním z aspektů, na který se audity v členských státech systematicky zaměřují. Jakékoli nedostatky vedou k vydání doporučení orgánům členských států a jsou systematicky sledovány s cílem zajistit přijetí odpovídajících nápravných opatření těmito orgány.

Společná odpověď na body 28 až 31

Komise má za to, že současná SZP nedělá málo, ale naopak pomáhá prosazovat integrovanou ochranu rostlin na úrovni zemědělských podniků. Nástroje citované EÚD a několik dalších nástrojů, jež mají členské státy k dispozici, jsou a i v budoucnu budou významné a účinné pro udržitelné používání pesticidů a integrovanou ochranu rostlin.

Program ekologizace, který se realizuje v rámci SZP formou přímých plateb, zahrnuje minimální podíl oblasti biodiverzity, ale také diverzifikaci plodin, což jsou požadavky relevantní z hlediska integrované ochrany rostlin. Omezování pesticidů se podporuje i v rámci politiky rozvoje venkova, a to na základě provádění rámcové směrnice o vodě. Kromě investic do příslušných zařízení SZP podporuje také předávání znalostí a informační aktivity, jakož i poradenské služby pro zemědělce, včetně propagace integrované ochrany rostlin. Důležitá je také spolupráce mezi zemědělci, výzkumnými pracovníky a poradenskými službami podporovaná prostřednictvím evropského inovačního partnerství (EIP AGRI), která může zahrnovat inovativní způsoby omezeného využívání přípravků na ochranu rostlin a zavádění integrované ochrany rostlin.

SZP rovněž zahrnuje regulační rámec pro ekologické zemědělství (12,6 milionu ha v roce 2017) s možnou finanční podporou v rámci rozvoje venkova. Pro ekologickou produkci se uplatňují zvláštní zásady a stanoví požadavky přesahující rámec zásad integrované ochrany rostlin, jež mimo jiné vyžadují střídání plodin a přísné omezení povoleného využívání přípravků na ochranu rostlin. Poradenské služby pro zemědělství mohou také nabídnout poradenství pro ekologické zemědělství.

Jako doplněk SZP je pro rozvoj integrované ochrany rostlin velmi důležitý také výzkum. Viz odpověď k bodu 20.

V návrhu budoucí SZP se tyto příspěvky k udržitelnému využívání přípravků na ochranu rostlin a integrované ochrany rostlin konsolidují. Kromě toho se v něm navrhuje, aby budoucí podmíněnost zahrnovala nejdůležitější části zásad integrované ochrany rostlin, zejména střídání plodin a požadavky na oblasti biodiverzity, jakož i další příslušná ustanovení směrnice o udržitelném využívání. Je důležité uvést, že Komise navrhuje lepší integraci systému na poskytování poradenství zemědělcům a lepší integraci s výzkumem a předáváním znalostí ze sítě SZP. Na základě ekorežimů prvního pilíře a závazků hospodaření v rámci druhého pilíře budou mít členské státy rovněž větší flexibilitu než v současném období 2014–2020, pokud jde o přizpůsobení podpory postupů udržitelného využívání pesticidů a integrované ochrany rostlin se zohledněním posouzení vlastních potřeb.

32. Mnoho postupů týkajících se integrované ochrany rostlin je v současné době součástí požadavků EU a je proto kontrolováno. Podmíněnost zahrnuje mimo jiné požadavky na ochranu půdy a na podporu biologické rozmanitosti a správného používání pesticidů. Současné požadavky na ekologizaci zahrnují diverzifikace plodin (jako je tomu v případě Švýcarska) a oblasti podporující biologickou rozmanitost.

33. Výzva normotvůrce, aby ve vhodných případech byly příslušné části směrnice zahrnuty do podmíněnosti, byla provedena ve fázi přijímání právních předpisů na období 2014–2020. Komise

proto nemohla tuto změnu provést od počátku SZP na období 2014–2020. Domnívala se, že by bylo vhodnější navrhnout ji při další reformě SZP než během období 2014–2020.

34. Komise má za to, že budoucí rámec podmíněnosti zahrnuje obecné zásady integrované ochrany rostlin, jež jsou pro účely podmíněnosti vhodné. Budoucí rámec norem dobrého zemědělského a environmentálního stavu (DZES) bude zahrnovat povinné střídání plodin (DZES 8) a oblasti biologické rozmanitosti (DZES 9), což jsou důležité prvky obecné zásady 1. Členské státy mohou rovněž zahrnout příklady uvedené v této obecné zásadě 1 na základě DZES 1 (údržba trvalých travních porostů), DZES 2 (ochrana rašelinišť a mokřadů), DZES 3 (ochranná pásma), DZES 5 (nástroj pro udržitelnost zemědělských podniků pro živiny), DZES 6 (řízení obdělávání půdy) a DZES 7 (žádná holá půda). Budoucí rámec podmíněnosti se bude vztahovat na podmínky řádného využívání přípravků na ochranu rostlin na základě povinného požadavku na hospodaření 12, který stanoví právní rámec pro obecné zásady integrované ochrany rostlin 5, 6 a 7. Sem patří využívání přípravků na ochranu rostlin na příslušnou plodinu, ve správné dávce a při správné četnosti, ve správný okamžik a při zohlednění dopadů na životní prostředí a rezistenci. Ostatní obecné zásady integrované ochrany rostlin (zásady 2, 3 a 8) jsou založeny na obecných přístupech, jež má zemědělec dodržovat, a proto nejsou vhodné pro podmíněnost. Zemědělský poradenský systém, který je nepostradatelným nástrojem pro provádění integrované ochrany rostlin, však bude pokračovat i v budoucí SZP, přičemž bude pokrývat všechny obecné zásady integrované ochrany rostlin.

37. Komise zřídila pracovní skupinu pro posuzování požadavků na údaje a zásad hodnocení s cílem aktualizovat je, a tak usnadnit schvalování těchto účinných látek.

38. Dalším důvodem je, že takovéto přípravky na ochranu rostlin obsahují formulační přísady, jež splňují definici látky vzbuzující obavy, v důsledku čehož daný přípravek na ochranu rostlin nelze považovat za přípravek s nízkým rizikem.

42. Komise poznamenává, že z obrázku 7 vyplývá, že v Nizozemsku a ve Francii nejsou lhůty stanovené v nařízení o přípravcích na ochranu rostlin dodržovány.

43. Mezi členskými státy existují významné rozdíly a Komise ve skutečnosti provedla všechna opatření, jež měla realizovat podle prováděcího plánu. To prokazuje zpráva o pokroku předložená Radě pro zemědělství a rybolov v červenci 2019.

46. Několik látek, které již nejsou schváleny pro použití v přípravcích na ochranu rostlin a jež se stále monitorují v povrchových vodách, bylo zakázáno teprve nedávno a/nebo se v povrchových vodách stále vyskytují z důvodu jejich perzistence, nedovoleného používání, usazování z atmosféry nebo prosakování ze skládek/smetišť. Několik se jich stále vyrábí nebo používá v rámci jiných procesů, např. průmyslových.

Pokud jde o podzemní vody, členské státy jsou povinny monitorovat všechny příslušné účinné látky v pesticidech, včetně jejich metabolitů, produktů rozkladu a reakčních produktů, a jejich koncentrace musí být porovnávány s normami jakosti pro jednotlivé pesticidy a pesticidy celkem. Normy jakosti pro jednotlivé pesticidy a pesticidy celkem ve směrnici o podzemních vodách jsou rovněž obsaženy ve směrnici o pitné vodě. Monitorování podle uvedené směrnice může rovněž poskytnout informace o dopadu používání přípravků na ochranu rostlin na životní prostředí.

48. Komise je omezena platnými právními předpisy v oblasti statistiky ohledně důvěrnosti a agregace údajů.

Komise informovala o nedostatcích v dostupnosti statistik ve své zprávě Evropskému parlamentu a Radě⁶ v roce 2017.

⁶ COM(2017) 109 final: ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ o provádění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1185/2009 ze dne 25. listopadu 2009 o statistice pesticidů.

58. Bezprostředně po přijetí směrnice v roce 2009 bylo vynaloženo úsilí na vypracování různých ukazatelů. Například projekty financované EU, jako byl projekt týkající se harmonizovaných environmentálních ukazatelů rizika spojeného s využíváním pesticidů (HAIR), jehož cílem bylo vypracování celounijních ukazatelů pro měření rizika a dopadů spojených s využíváním přípravků na ochranu rostlin. Toto úsilí však nepřineslo výsledky z důvodu nedostatečné dostupnosti požadovaných údajů.

61. V počáteční fázi konzultací s členskými státy (v rámci zvláštní pracovní skupiny a pracovní skupiny pro směrnici o udržitelném využívání) některé členské státy vyjádřily obavy v souvislosti s vahami. Během širší konzultace prostřednictvím mechanismu zpětné vazby však nebyly vzneseny žádné zásadní námitky a v okamžiku hlasování byla pro navrhované váhy jasná kvalifikovaná většina a pouze dva členské státy hlasovaly proti. V následné lhůtě pro přezkum Rada a Parlament nepředložily k navrhovaným vahám žádné námitky.

62. Látky, jež podle vědeckého posouzení (členské státy a EFSA) představují riziko pro zdraví a/nebo pro životní prostředí, již nejsou schvalovány. Neschválení a následné ukončení jejich používání objektivně přispívá ke snížení rizik. Z tohoto důvodu bylo přijato vědomé politické rozhodnutí přiřadit těmto látkám vysokou váhu.

ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ

64. Komise má za to, že opatření na úrovni EU vedlo ke snížení rizika z používání přípravků na ochranu rostlin. I přes pomalý start vynaložila Komise značné úsilí, aby zlepšila provádění směrnice 2009/128/ES v členských státech. Komise rovněž vypočítala 20% snížení harmonizovaného ukazatele rizika I mezi lety 2011 a 2017.

66. Orgány členských států zajistí, aby profesionální uživatelé tento požadavek dodržovali. Pro posuzování souladu nebo nesouladu by orgány členských států měly mít jasná kritéria.

V souladu se zásadou subsidiarity jsou za převedení obecných zásad integrované ochrany rostlin na praktická kritéria odpovědné členské státy a Komise je bude v tomto ohledu nadále podporovat.

67. Současná SZP přispívá k provádění směrnice. Podmíněnost, zemědělský poradenský systém, ekologizace přímých plateb, operační programy pro ovoce a zeleninu, ekologická produkce, agroenvironmentální a klimatická opatření, investice, podpora výzkumu, výměny znalostí a poradenství – to vše může v tomto ohledu pomoci.

Budoucí SZP, jak ji navrhuje Komise, tento příspěvek ještě posílí. Budoucí podmíněnost bude nově zahrnovat příslušná ustanovení směrnice, včetně obecných zásad integrované ochrany rostlin, jež byly identifikovány jako vhodné pro tento nástroj. Podmíněnost zvýší povědomí zemědělců o nutnosti přijetí těchto postupů kvůli riziku snížení plateb v rámci SZP. To bude doplněno pro zemědělce nepovinnými podporovanými intervencemi (např. ekorežimy, závazky hospodaření atd.), jež jednotným způsobem vypracují členské státy v plánech SZP, které schválí Komise. Tento přístup může potenciálně vést, pokud to členské státy budou považovat za potřebné, k vypracování programů v rámci SZP, jež budou podporovat udržitelné využívání pesticidů a přesáhnou meze samotného právního rámce.

Doporučení 1 – Umožnit prosazování integrované ochrany rostlin

Komise přijímá doporučení 1 písm. a).

Komise částečně přijímá doporučení 1 písm. b). Právní návrh Komise týkající se budoucí SZP zahrnuje obecné zásady integrované ochrany rostlin odpovídající požadavkům, které jsou měřitelné a které lze kontrolovat na úrovni zemědělských podniků (viz odpověď k bodu 34). Za vymezení povinností pro zemědělské podniky souvisejících s pravidly podmíněnosti na základě právních předpisů EU, včetně ustanovení týkajících se integrované ochrany rostlin, však odpovídají členské

státy. Rozsah, ve kterém bude Komise ověřovat provádění těchto kritérií ze strany zemědělců, bude dále upřesněn v souvislosti s budoucí SZP.

Doporučení 2 – Zlepšit dostupnost statistik o přípravcích na ochranu rostlin

Komise přijímá doporučení 2 písm. a) a b).

Komise zkoumá možnosti zlepšení právních předpisů v tomto ohledu. Jestli však budou nějaké právní předpisy navrženy, není v době vypracování této zprávy známo.

72. Zveřejněný harmonizovaný ukazatel rizika I vykazuje mezi lety 2011 a 2017 20% snížení.

73. Komise má za to, že kromě statistických údajů jsou zapotřebí i další relevantní údaje, aby se zohlednily podrobné informace o tom, „jak, kdy a kde“ se pesticidy využívají. Takové podrobné informace mohou poskytnout pouze údaje z cílenějšího monitorování nebo výzkumných studií.

Doporučení 3 – Vyvinout lepší ukazatele rizik

Komise doporučení 3 částečně přijímá. Doporučené kroky přijme. Domnívá se však, že pro dosažení navrhovaného harmonogramu bude nutný souhlas členských států s poskytnutím příslušných údajů.

Auditní tým

Účetní dvůr ve svých zvláštních zprávách informuje o výsledcích auditů politik a programů EU či témat z oblasti správy a řízení zaměřených na konkrétní oblasti rozpočtu. Účetní dvůr vybírá a koncipuje tyto auditní úkoly tak, aby byl jejich dopad co nejvyšší, a zohledňuje přitom rizika pro výkonnost a zajištění souladu s předpisy, objem příslušných příjmů či výdajů, očekávaný vývoj, politické zájmy a zájem veřejnosti.

Tento audit výkonnosti provedl auditní senát I, který se zaměřuje na udržitelné využívání přírodních zdrojů a jemuž předsedá člen EÚD Nikolaos Milionis. Audit vedl člen EÚD Samo Jereb a podporu mu poskytovali vedoucí kabinetu Kathrine Hendersonová, vyšší manažer Robert Markus, vedoucí úkolu Charlotta Törnelingová, zástupce vedoucí úkolu Päivi Pikiová a auditoři Greta Kapustaitėová, Antonella Stasiová, Paulo Oliveira a Dainora Venckevičienėová. Jazykovou podporu zajišťoval Michael Pyper.

Zleva doprava: Antonella Stasiová, Michael Pyper, Kathrine Hendersonová, Samo Jereb, Charlotta Törnelingová, Paulo Oliveira, Päivi Pikiová, Dainora Venckevičienėová.

Harmonogram

Fáze	Datum
Přijetí memoranda o plánování auditu / zahájení auditu	23. 1. 2019
Oficiální zaslání návrhu zprávy Komisi (nebo jinému kontrolovanému subjektu)	11. 10. 2019
Přijetí konečné verze zprávy po sporném řízení	4. 12. 2019
Oficiální odpovědi Komise (nebo jiného kontrolovaného subjektu) byly obdrženy ve všech jazycích	21. 1. 2020

AUTORSKÁ PRÁVA

© Evropská unie, 2020.

Politiku opakovaného použití dokumentů Evropského účetního dvora (EÚD) upravuje [rozhodnutí Evropského účetního dvora č. 6-2019](#) o politice týkající se veřejně přístupných údajů a o opakovaném použití dokumentů.

Pokud není uvedeno jinak (například v jednotlivých upozorněních o ochraně autorských práv), je obsah EÚD vlastněný EU předmětem [licence Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). To znamená, že opakované použití je povoleno za podmínky, že je uveden zdroj a případné změny jsou označeny. Uživatel nesmí zkreslit původní význam nebo sdělení dokumentů. EÚD nenesou za jakékoli důsledky opakovaného použití odpovědnost.

Jste povinni vypořádat další práva, pokud konkrétní obsah zobrazuje identifikovatelné fyzické osoby, například na fotografiích zaměstnanců EÚD, nebo obsahuje díla třetích stran. Je-li povolení poskytnuto, ruší toto povolení výše uvedené obecné povolení a musí jasně uvádět veškeré omezení týkající se použití.

K reprodukci obsahu, který není vlastnictvím EU, musíte žádat o povolení přímo od držitelů autorských práv.

Obrázek 1: © Agriculture and Agri Food Canada (AAFC), [Open Government Licence- Canada \(OGL-Canada\)](#)

Programové vybavení nebo dokumenty, na něž se vztahují práva průmyslového vlastnictví, jako patenty, ochranné známky, zapsané (průmyslové) vzory, loga a názvy, jsou z politiky EÚD pro opakované použití vyloučeny a není vám k nim poskytnuta licence.

Soubor internetových stránek orgánů a institucí Evropské unie využívajících doménu europa.eu obsahuje odkazy na stránky třetích stran. Protože nad jejich obsahem nemá EÚD žádnou kontrolu, doporučujeme seznámit se s jejich vlastními zásadami ochrany soukromí a politikou v oblasti autorských práv.

Používání loga Evropského účetního dvora

Logo Evropského účetního dvora nesmí být použito bez předchozího souhlasu Evropského účetního dvora.

PDF	ISBN: 978-92-847-4178-6	ISSN:1977-5628	doi:10.2865/53904	QJ-AB-19-026-CS-N
HTML	ISBN: 978-92-847-4183-0	ISSN:1977-5628	doi:10.2865/680487	QJ-AB-19-026-CS-Q

Přípravky na ochranu rostlin jsou pesticidy, které se používají k ochraně plodin. Cílem rámce EU je dosáhnout udržitelného používání přípravků na ochranu rostlin snížením rizik a vlivu těchto přípravků na lidské zdraví a životní prostředí a podporou integrované ochrany rostlin. Zjistili jsme, že Komise a členské státy přijaly opatření k prosazování udržitelného používání přípravků na ochranu rostlin, ale v měření a snižování souvisejících rizik došlo jen k malému pokroku. Uplatňování integrované ochrany rostlin je pro zemědělce povinné, ale není podmínkou pro získání plateb v rámci společné zemědělské politiky, a prosazuje se nedostatečně. O tom, nakolik úspěšně se této politice daří dosáhnout udržitelného používání přípravků na ochranu rostlin, dostupné statistiky EU a nové ukazatele rizik nevytvářejí. Předkládáme doporučení týkající se ověřování integrované ochrany rostlin na úrovni zemědělských podniků, zlepšování statistik o přípravcích na ochranu rostlin a rozvoje lepších ukazatelů rizik.

Zvláštní zpráva EÚD podle čl. 287 odst. 4 druhého pododstavce Smlouvy o fungování EU.

EVROPSKÝ
ÚČETNÍ DVŮR

Úřad pro publikace
Evropské unie

EVROPSKÝ ÚČETNÍ DVŮR
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Lucemburk
LUCSEMBURSKO

Tel.: +352 4398-1

Dotazy: eca.europa.eu/cs/Pages/ContactForm.aspx

Internetová stránka: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditors